

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 2) ปัจจัยภายนอกองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และ 3) ลักษณะของการบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง การวิจัยนี้เป็นการเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารธุรกิจหนังสือพิมพ์

- 1) สภาพทั่วไปและความเป็นมาขององค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
- 2) ลักษณะการบริหารจัดการภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ปัจจัยภายนอกองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารธุรกิจหนังสือพิมพ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง และอาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำธุรกิจหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์								
ลำดับ	หนังสือพิมพ์	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ (ปี)	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งในองค์กร หนังสือพิมพ์	ระยะเวลาปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง (ปี)	อาชีพอื่นนอกจากการ ทำธุรกิจหนังสือพิมพ์
1	แมงมุม	นายพันธุ์ วิระญวนวิทย์	ชาย	52	นิติศาสตรบัณฑิต	เจ้าของและบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา	6	ธุรกิจสิ่งพิมพ์
2	ลำปางนิวส์	นายชาติรี ทาไชยวงศ์	ชาย	42	รัฐศาสตรบัณฑิต	เจ้าของและบรรณาธิการ บริหาร	2	ผู้สื่อข่าว นสพ. เดลินิวส์
3	ลานนาโพสต์	1. นายสุรศักดิ์ ภักดี	ชาย	57	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เทคนิคการแพทย์)	เจ้าของและผู้อำนวยการ	10	ไม่มี
4	เอกราช	2. นายไพฑูรย์ ศุภสุข	ชาย	58	นิติศาสตรบัณฑิต	บรรณาธิการบริหาร	2	ไม่มี
		1. นายอัศวินทร์ พิชญกุล	ชาย	56	อนุปริญญาชั้น เครื่องกลจากประเทศ เยอรมนี	เจ้าของและบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	10	ธุรกิจสิ่งพิมพ์
5	อาณาจักร เหนือ	2. นายไชยยันต์ เปรมทอง		51	มัธยมศึกษาปีที่ 5	บรรณาธิการบริหาร	2	ไม่มี
		นายนเรศ ดวงชัย	ชาย	39	อนุปริญญาสาขา นิเทศศาสตร์	เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและ บรรณาธิการบริหาร	4	นักการเมืองท้องถิ่น (นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์						
ลำดับ	หนังสือพิมพ์	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ (ปี)	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งในองค์กร หนังสือพิมพ์ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง (ปี) อาชีพอื่นนอกจากการ ทำธุรกิจหนังสือพิมพ์
6	เดอะบรอด	นายเกรศ ดวงชัย	ชาย	39	อนุปริญญาสาขา นิเทศศาสตร์	เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและ บรรณาธิการบริหาร 4 นักการเมืองท้องถิ่น (นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล)
7	ประชาชน	นางสาวศุภาภรณ์ แก้ว แพร่	หญิง	33	นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต	เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและ บรรณาธิการบริหาร 2 อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ มติชนและในเครือ เนชั่น
8	สะกิดข่าว	นายณัฐวุฒิ สุขยิ่ง	ชาย	53	ศิลปศาสตรบัณฑิต	เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและ บรรณาธิการบริหาร 8 เจ้าของธุรกิจโฆษณา ผู้สื่อข่าวช่อง 7 สี
9	ลำปาง เศรษฐกิจ	นายพนงศักดิ์ ดุลยพิทักษ์	ชาย	50	มัธยมศึกษา ปีที่ 5	เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและ บรรณาธิการบริหาร 10 รับจ้างถ่ายรูป ถ่ายวีดี ทัศน์

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์							
ลำดับ	หนังสือพิมพ์	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ (ปี)	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งในองค์กร หนังสือพิมพ์	ระยะเวลาปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง (ปี)
10	รัฐชาติไทย	นางพนมเทียน ไช้ศรี	ชาย	50	บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต	เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและ บรรณาธิการบริหาร	8
							พนักงานบรรณาการ

จากตารางที่ 4.1 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง จำนวน 10 ฉบับ จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 11 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (9 คน) อายุระหว่าง 50-54 ปีมากที่สุด (5 คน) รองลงมาคืออายุระหว่าง 55-59 ปี (3 คน) ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (5 คน) ดำรงตำแหน่งเจ้าของบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา จำนวน 9 คน บรรณาธิการบริหารจำนวน 2 คน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าของหรือบรรณาธิการ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-4 ปี (5 คน) นอกจากเป็นเจ้าของและบรรณาธิการแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 7 คน ประกอบอาชีพอื่นด้วย ได้แก่ เจ้าของธุรกิจสิ่งพิมพ์ 3 คน นักการเมืองท้องถิ่น 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย 1 คน รับจ้าง 1 คน พนักงานธนาคาร 1 คน และนอกจากธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นผู้สื่อข่าวให้กับสื่อส่วนกลางด้วย จำนวน 3 คน

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

2.1 สภาพทั่วไปและความเป็นมาขององค์กรหนังสือพิมพ์ในจังหวัดลำปาง

สภาพทั่วไปขององค์กรหนังสือพิมพ์ทั้งหมดประกอบด้วย แนวคิดและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งหนังสือพิมพ์ รวมทั้งลักษณะความเป็นเจ้าของ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย ทุนในการผลิต การจัดการทรัพยากรองค์กร (คน เงิน วัสดุ เครื่องจักรกล) และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานธุรกิจหนังสือพิมพ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

2.1.1 แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีแนวคิดและวัตถุประสงค์ ในการประกอบธุรกิจ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่แตกต่างกัน โดยที่ 7 ใน 10 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” “ลานนาโพสต์” “สะกิดข่าว” “ตะเอบรค” “อาณาจักรเหนือ” และ “ลำปางเศรษฐกิจ” มีแนวคิดและวัตถุประสงค์ จากการที่เคยเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง บรรณาธิการบริหาร ผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่นมาก่อน ผ่านประสบการณ์ในการทำข่าวมาก จึงต้องการมีธุรกิจเป็นของตนเอง สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“ทำหนังสือพิมพ์เพราะการทำหนังสือพิมพ์เป็นจิตวิญญาณ เป็นวิชาชีพของผม เนื่องจากผมจบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ และอยู่ในวงการสื่อมวลชน ทำหนังสือพิมพ์มาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2531 จึงคิดว่าการทำธุรกิจหนังสือพิมพ์ เป็นอาชีพที่สามารถให้รายได้หาเลี้ยงครอบครัวได้”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“เมื่อผมมีประสบการณ์มากพอ จึงต้องการทำหนังสือพิมพ์ที่ปลอดจากการเมือง ผมไม่ต้องการให้คนมองว่าเป็นเด็กของนักการเมือง เลยทำ หนังสือพิมพ์ “ลำปางเศรษฐกิจ” เนื่องจากมีประสบการณ์ในด้านนี้ ในอดีตเคยเป็นผู้สื่อข่าวด้านเศรษฐกิจ ซึ่งคุ้นเคยกับการหาโฆษณาจากการทำหนังสือแนวเศรษฐกิจ และคิดว่ามีความถนัดและความพร้อมที่จะทำหนังสือพิมพ์ในแนวเศรษฐกิจในจังหวัดลำปางเป็นของตัวเอง”

(ทงศักดิ์ คุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

ส่วนแนวคิดและวัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์ อีกสามฉบับ แม้จะไม่เคยเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อน แต่ก็มีใจรักในการทำหนังสือพิมพ์ ต้องการคืนอะไรให้กับสังคม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” “สัญชาติไทย” และ “ลานนาโพสต์”

“ที่ทำหนังสือพิมพ์เพราะต้องการคืนอะไรให้สังคม อยากให้คนลำปางอ่านหนังสือพิมพ์ให้มากขึ้น จึงคิดจะทำหนังสือพิมพ์ดีๆ สักหนึ่งฉบับ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับคนอ่าน ผมเชื่อว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับมีดีในตัวเอง ยิ่งอ่านมากยิ่งได้กำไร และสนับสนุนให้มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางให้มากขึ้น”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

เจ้าของและบรรณาธิการ “เอกราช” กล่าวถึงแนวคิดและวัตถุประสงค์ว่า หนังสือพิมพ์ “เอกราช” เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลเผด็จการ ผู้ก่อตั้งต้องการต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ เมื่อ

สถานการณ์เปลี่ยนแปลง หนังสือพิมพ์ “เอกราช” มีการปรับตัวโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจร่วมด้วย

สำหรับหนังสือพิมพ์ “ประชาชน” และ “สัญญาไทย” ก่อตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอข่าวสารท้องถิ่นในเชิงสร้างสรรค์ เช่น ข่าวส่งเสริมการศึกษา ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวการสร้างอิสรภาพ เป็นต้น โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

“ที่ผ่านมามีคนบ่นเยอะว่า หนังสือพิมพ์ในลำปางนี้ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือพิมพ์หัวสี ส่วนใหญ่เป็นข่าวฆ่ากันตาย ข่าวอาชญากรรม อยากจะอ่านข่าวเชิงสร้างสรรค์บ้าง คำว่า “คุณภาพ” หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพหมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้ขายข่าวอย่างเดียว แต่เราขายความรู้ ขายข้อมูล เป็นข้อมูลที่จะจุดประกายความคิดของคนมากกว่าที่จะเพื่อรับรู้ว่าจะอะไรขึ้น เกิดขึ้นแล้วจะทำยังไงต่อไป มันมีผลกับใคร ถ้าปกติเป็นข่าวอย่างเดียว ก็แต่ให้รู้ว่าใครเป็นอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ เป็นการบอกเหตุการณ์แค่นั้นแทบไม่ได้จุดประกายอะไรเลย สมมติมีเหตุการณ์ขึ้นมาหนึ่งเหตุการณ์ เราจุดให้คิดต่อว่ามันเกิดขึ้นจากใคร แล้วใครเกี่ยวข้องด้วย มันเหมือนกับเฟื่อง พอเกิดขึ้นแล้วเครื่องจักรต้องเดินไปให้ครบ มันจะเกิดไถ่กันไป จากหนึ่งไปสอง จากสองไปสาม แล้วเราจะดูว่ามันจบยังงัย เราไม่ได้เสนอข่าวที่เดียวถ้าเรื่องนั้นมีบทสรุปแล้วเราก็จะหยุด ถ้าเรื่องนั้นยังไม่มีบทสรุป เราก็จะยังไม่หยุด”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

2.1.2 ลักษณะความเป็นเจ้าของ ของผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

ลักษณะความเป็นเจ้าของของผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเจ้าของหรือผู้อำนวยการหรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 8 ใน 10 ฉบับได้แก่ หนังสือพิมพ์ “เมฆมูม” “ลานนาโพสต์” “สัญญาไทย” “เอกราช” “สะกิดข่าว” “ตะเอบรค” “อาณาจักรเหนือ” และ “ลำปางเศรษฐกิจ” ระบุว่า การดำเนินกิจการเป็นลักษณะเจ้าของคนเดียว เหตุผลหลักที่ผู้ประกอบการลงทุนคนเดียว เพราะต้องการความเป็นอิสระในการนำเสนอข่าวสาร ไม่ต้องการมีปัญหาในการบริหารจัดการ การร่วมหุ้นจะก่อให้เกิดปัญหาการแตกต่างทางด้านความคิด รวมทั้งไม่ต้องการอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทุนหรือนายทุน ดังคำให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“ถ้ามีหุ้นอะไรปัญหามันจะมีเยอะ ของผมไม่มีหุ้น ตอนอยู่กรุงเทพฯ มีพรรคพวกเพื่อนผมที่คบกันมา 30-40 ปี เขามาทำเมื่อกาสิโนกัน ทำหนังสือเล่มเดียวไม่เผาศึกกันเลย เพราะเรื่องเงินเรื่องทองไง แรกๆดีนะ พอเล่มที่ 3 ที่ 4 นี่เอาแล้ว มันมีค่าใช้จ่ายทั้งนั้น ค่าเช่าบ้าง คนนั้นก็เบิกคนนั้นก็เบิก เยอะแยะไปหมด ที่ผมเสียดายคือโกรธกันจนวันนี้ ผมเลยไม่เอาดีกว่า ทำคนเดียว”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“เคยมีนายทุนเสนอเงินทุนให้ทำแต่ไม่ได้รับไว้ เพราะคิดว่าการร่วมหุ้นไม่ว่าจะเป็นกับนักการเมืองหรือนักธุรกิจมักจะมองในเรื่องของผลประโยชน์ ทั้งในเชิงธุรกิจและในเชิงผลประโยชน์ทางการเมือง ดังนั้นถ้าร่วมหุ้นอาจทำให้ตกอยู่ใต้อาณัติของคนเหล่านี้เลย ตัดสินใจลงทุนเพียงคนเดียว

(ณัฐวุฒิ สุขยั้ง เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

“ในเรื่องของการหาแหล่งเงินทุนเป็นเรื่องของผู้เป็นเจ้าของกับผู้ที่ต้องการร่วมทุน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะลงทุนเอง หากจะมีการร่วมทุนต้องดูว่าอุดมการณ์ตรงกันหรือไม่ เนื่องจากผู้ที่ร่วมทุนอาจเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองหรือมุ่งเน้นด้านธุรกิจมากเกินไป ทำให้การร่วมทุนไปไม่รอด”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“ไม่คิดระดมทุนจากคนอื่น เพราะเขาหวังผลกำไร มองในเชิงธุรกิจมากกว่า ข้าราชการ มุมมองไม่ตรงกัน เรามองด้านข่าวสาร เขามองด้านเศรษฐกิจ และอยากทำข่าวของเราอย่างอิสระ ไม่ถูกควบคุมไม่อยู่ใต้อิทธิพลของการเมือง”

(ทนงศักดิ์ ดุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

กลุ่มที่สอง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีก 2 ฉบับที่มีลักษณะความเป็นเจ้าของแตกต่างจากฉบับอื่น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “ลำปางนิวส์” และ “ประชาชน” กล่าวคือ จะเป็นกลุ่มคนที่มีความสนิทสนมกันแล้วมาลงทุนร่วมกัน จึงเป็นลักษณะเจ้าของแบบหุ้นส่วน แต่หุ้นส่วนไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร

“ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ จะมีการร่วมลงทุน ในลักษณะหุ้นเงินกับหุ้นแรงซึ่งไม่ได้นำเงินมาลงทุนด้วยแต่ทำงานด้วยกันแล้วมีส่วนแบ่งในส่วนของหุ้นเงิน โดยมีเพื่อนนอกวงการสื่อร่วมทุนกันเป็น 5 หุ้น เพื่อให้เวลาออกเสียงจะมีการคัดค้านเสียงกันได้ ไม่จดทะเบียนแต่มีสัญญาใจระหว่างกัน อย่างไรก็ตามหุ้นส่วนเป็นเพียงผู้ให้ทุนในการดำเนินการ ไม่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวแต่อย่างใด”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

2.1.3 ปรัชญาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางทุกฉบับระบุว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีปรัชญาในการดำเนินงานเพื่อมุ่งนำเสนอข่าวสารในท้องถิ่นอย่างซื่อสัตย์เที่ยงตรง ใช้วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา บางฉบับเช่น “เอกราช” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่เกิดขึ้นในยุคเผด็จการ ปรัชญาของหนังสือพิมพ์จึงมุ่งเน้นในเรื่องของการต่อสู้กับความไม่ชอบธรรมในสังคม ปัจจุบันไม่ใช่ยุคเผด็จการ แต่ “หนังสือพิมพ์เอกราช” ยังยึดถือแนวทางในการต่อสู้เพื่อความชอบธรรมให้ประชาชนในสังคม หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” มีปรัชญาของหนังสือพิมพ์คือ เป็นทางเลือกให้กับประชาชนที่ต้องการเสพข้อมูล ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“ ‘ลำปางนิวส์’ จะเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นคุณภาพของคนทำงานข่าวของคนลำปาง เสนอข่าวด้วยความซื่อสัตย์ ใช้วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา หนังสือพิมพ์ที่มุ่งเสนอข้อเท็จจริง เป็นธรรมสำหรับทุกฝ่าย แฝงด้วยข้อคิดในการดำรงชีวิต โดยการนำเสนอของคนรุ่นใหม่ พยายามรักษาสมดุลให้สังคม”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร,
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“หลักการของ ‘หนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์’ คือการทำหน้าที่ของสื่อเพื่อเสนอข่าวสารของท้องถิ่นอีกมุมมองหนึ่ง ที่ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของประชาชน”

(ไพฑูรย์ สุขสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“เป็นกลไกสื่อในการเปิดอีกมุมมองหนึ่งของผู้บริโภค ของผู้อ่านข่าวสาร”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“อยากให้ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ เป็นทางเลือกให้กับประชาชนที่
ต้องการเสพข้อมูล”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“‘หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว’ จะเป็นหนังสือพิมพ์เพื่อประชาชน เป็นที่พึ่งของ
ประชาชน โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคมจะเน้นเรื่องยาเสพติด การตัดไม้ทำลายป่า การทุจริต
คอร์รัปชัน และการส่งเสริมอาชีพ”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

“‘หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ’ ต้องการข่าวเชิงสร้างสรรค์ มุ่งหวังให้
เกิดการลงทุนในจังหวัดลำปาง โดยมีสโลแกนว่า รู้ลึก รู้ทัน สร้างสรรค์ท้องถิ่น”

(ทองศักดิ์ ดุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

2.1.4 วิสัยทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัด
ลำปางมีความคาดหวังที่จะพัฒนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของตนเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพ ทั้ง
การพัฒนาารูปแบบ และเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ให้มีความหลากหลาย โดยมุ่งเน้นการนำเสนอ

ข้อเท็จจริงสู่ผู้อ่านและประชาชน เพื่อเปิดมุมมองให้ประชาชนล้าปาง ดังคำให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“เราต้องการก้าวไปสู่การเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพ คำว่า “คุณภาพ” ในที่นี้ หมายถึง การพัฒนารูปแบบเนื้อหาคุณภาพ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เติบโตขึ้นได้อย่างไร เราต้องทำให้ได้อย่างนั้น”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“ ‘หนังสือพิมพ์ล้าปางเศรษฐกิจ’ ต้องการให้คนล้าปางที่ต้องการอ่านข้อมูล แนวเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจในแนวอื่นๆ นึกถึง ‘หนังสือพิมพ์ล้าปางเศรษฐกิจ’ เป็นฉบับแรก”

(ทนงศักดิ์ ดุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ล้าปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

“การทำ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ เราคาดหวังว่าคนอ่านจะได้รับข้อมูล ข่าวสารได้มากกว่าที่เป็นอยู่ และทีมงานได้ทำงานเชิงลึกมากขึ้น”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“ความคาดหวังก็คืออยากจะให้ ‘ตะเบรค’ เป็นทางเลือกใหม่ โดยการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน แตกต่างจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ตะเบรค, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“ทำยังไงให้คนในสังคมได้เรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทั้งเรื่องการเมือง สังคม เศรษฐกิจ โดยเฉพาะเรื่องสังคม เพราะว่าของพวกนี้เราหนีมันไม่ได้”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

2.1.5 พันธกิจของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางทุกฉบับระบุว่า พันธกิจหรือสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ไปถึงความคาดหวังคือพัฒนาหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นลักษณะหนังสือพิมพ์ที่ต้องเสนอข่าวตรงกับความต้องการของผู้อ่าน นำเสนอด้วยข้อเท็จจริง มีการวิเคราะห์ที่เจาะลึกมากขึ้น มีความหลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจ มีการพัฒนาในเรื่องของเทคโนโลยี และการพัฒนาคนให้มีความชำนาญ ดังคำให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“ ‘หนังสือพิมพ์แมงมูม’ มีแนวคิดที่จะพัฒนาหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นในเรื่องของเทคโนโลยี รูปแบบหนังสือพิมพ์และการพัฒนาคน ให้มีความชำนาญต้องการให้หนังสือพิมพ์มีรูปแบบนี้อ่านแบบสบายๆ ไม่เครียด เนื้อหาที่มีความหลากหลาย”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมูม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“ ‘หนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์’ จะมุ่งเน้นการนำเสนอข่าวด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองมากกว่าข่าวเหตุการณ์หรือข่าวอาชญากรรม เพราะผู้อ่านได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์หรือสื่อจากส่วนกลางอยู่แล้ว นำเสนอข่าวสารที่เป็นประเด็นเจาะลึกมากกว่าที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแปลกไปจากฉบับอื่น”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“สิ่งที่เราต้องทำเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังที่วางไว้ก็คือ เรื่องของคนทำงาน ต้องทำงานแบบเจาะลึกหาข้อมูลมากกว่าแค่เพื่อมาทำข่าว ทำรูปแบบหนังสือให้มีความน่าอ่าน ทำให้เรื่องหนักดูไม่หนักจนเกินไป”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“ ‘หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ’ มุ่งเน้นนำเสนอข่าวสารด้านเศรษฐกิจ นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ ทั้งที่บางครั้งไม่ได้รับค่าโฆษณาจากสถานบริการเหล่านี้”

(ทงศักดิ์ ดุสยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

“สิ่งที่ ‘หนังสือพิมพ์เอกราช’ จะต้องดำเนินการคือ หนึ่ง การปรับปรุงเล่ม ได้แก่ การปรับหน้าปกเป็น 4 สี ปรับเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ สองปรับกลยุทธ์โดยรุกด้านโฆษณา รวมทั้งการวางแผนให้เร็วขึ้นจากเดิมวางแผนวันจันทร์เป็นวันศุกร์ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นได้ การหาเงินทุน และการสรรหาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมาร่วมดำเนินการ”

(ไชยยันต์ เปรมทอง บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เอกราช, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

“การหาเงินทุน และการสรรหาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน มาร่วมดำเนินการ ทั้งนี้อาจเป็นผู้ที่มีงานประจำอย่างอื่นแต่สามารถจัดสรรเวลาได้ และต้องใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีด้วยเช่นกัน”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

2.1.6 นโยบายของผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

นโยบายของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้ง 10 ฉบับ มีส่วนคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มุ่งนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นสื่อกลางเผยแพร่ข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐสู่ประชาชน และเป็นช่องทางรับเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนด้วย โดยให้พอที่จะเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งด้านบุคลากร รูปแบบเนื้อหา และการนำเสนอข่าวสาร

นโยบายด้านบุคลากร หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางทุกฉบับมีนโยบายที่จะรับบุคลากรที่มีคุณภาพ เมื่อมีข้อจำกัดก็จะเน้นให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดการสัมมนาขึ้น ทั้งจากองค์กรของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่บุคลากรสังกัดอยู่ ทั้งจากหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น

ด้านรูปแบบเนื้อหาและนโยบายสำคัญของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางก็คือ การนำเสนอข่าวในท้องถิ่น บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ใช้วิจารณ์ญาติในการนำเสนอ บางฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” “ตะเภา” มีนโยบายที่จะนำเสนอให้มีความหลากหลาย น่าอ่านไม่เครียดมากนัก

ด้านการตลาด ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับมีนโยบายที่จะขยายตลาดให้ครอบคลุมทุกอำเภอ โดยมีการกระจายหนังสือพิมพ์ให้เพียงพอกับจำนวนของผู้อ่าน แต่การเพิ่มจำนวนการผลิตจะทำแบบค่อยเป็นค่อยไป

อย่างไรก็ตามแม้จะประสบปัญหาด้านเงินทุน แต่ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ก็ยังให้ความเห็นว่าการที่จะเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวไม่ต้องการร่วมหุ้นจากบุคคลอื่น โดยเลือกที่จะนำวิธีการประหยัดมาใช้มากกว่าวิธีอื่น

มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพียงสองฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” และ “สัญญาไทย” ที่มีนโยบายหลักคือ เป็นสื่อเพื่อพัฒนาประชาสังคม มุ่งเน้นการนำเสนอวิถีทางของชุมชน โดยในการนำเสนอความจริงดังกล่าว ต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และดำรงอยู่ในทางธุรกิจด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“ผมต้องการนำเสนอข่าวสารที่หลากหลาย ใครอยากดูการเมืองก็อ่านได้ เรื่องสาวแมงมุม เรื่องรถยนต์ เรื่องท่องเที่ยวก็อ่านได้ แต่จุดหนึ่งที่ผมห่วงคอยบอกน้องๆ คือ ทุกอย่างต้องปรับนะ ใจผมคือต้องปรับรูปแบบเนื้อหาตลอดเวลา ต้องประหยัดให้ได้มากที่สุด”

(พันธ์ดี วัชรญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ ถูกตั้งขึ้นมาด้วยนโยบายที่จะทำหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพนำเสนอ ข่าวเชิงสร้างสรรค์ เช่น ข่าวส่งเสริมการศึกษา ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวปลูกฝังความคิดการเมือง การสร้างอิสรภาพ”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“สังคมอย่าแย่งเรื่อง ๆ แทบทุกด้าน ความซื่อสัตย์ และการใช้วิจารณ์ญาณในวิชาชีพของสื่อยิ่งจำเป็น ‘ลำปางนิวส์’ จึงต้องมีนโยบายที่พยายามจะรักษาความสมดุลให้กับสังคม โดยเฉพาะการชี้แนะ ในขณะที่การแข่งขันทำให้สื่อวิ่งไปคนละทิศทาง หนังสือพิมพ์ของนักหนังสือพิมพ์น่าจะช่วยให้บ้าง ผู้อ่านทุกคนที่มีส่วนทำให้ ‘ลำปางนิวส์’ เป็นหนังสือพิมพ์ของนักหนังสือพิมพ์”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“นโยบายอย่างแรกที่เราจะทำก็คือ การหาคน บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีจิตวิญญาณของความเป็นสื่อมวลชน มีใจรักในการทำหนังสือพิมพ์มาร่วมงาน แต่ก็หายากเพราะคนรุ่นใหม่ไม่สนใจที่จะมาทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพราะเหนื่อยมาก ค่าตอบแทนไม่สูงมากนัก เรื่องที่สองที่ต้องพัฒนาอีกเรื่องคือ การตลาดและโฆษณา เรารู้ตัวเองดีว่ายังอ่อนในเรื่องนี้ จำเป็นต้องรุกทางการตลาด ต้องมีคนที่ทำหน้าที่นี้อย่างจริงจัง จบมาโดยตรง แต่เราก็ประสบปัญหาเพราะคนที่จะมาทำงานกับเรา เรียกค่าตอบแทนสูงมาก เราไม่มีเงินพอที่จะไปจ้าง พวกเขาไม่พอ อย่างที่สามก็คือเนื้อหาข่าว เนื่องจากมีความเจริญด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมาก ทั้งเคเบิลทีวี วิทยุชุมชน ข่าวเหตุการณ์ต่างๆ จะถูกนำเสนอในทันทีทันใด เพราะคนที่ดูที่ฟังข่าว จะเป็นกลุ่มคนที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นคนที่สนใจข่าวสารบ้านเมือง ถ้าเราเน้นข่าวอาชญากรรม ข่าวเหตุการณ์ เราจะขายไม่ได้เพราะโทรทัศน์วิทยุลงไปแล้ว เราจึงต้องเน้นข่าวในเชิงวิเคราะห์เจาะลึก เช่น ข่าวการใช้งบประมาณ การบริหารของเทศบาล อบต. ข่าวการคอร์รัปชัน เพราะเราวางแผนรายสัปดาห์ด้วย เราจะไม่ค่าใครโดยไม่มีข้อเท็จจริง”

(อัศรินทร์ พิษณุกุล เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์เอกราช, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

2.1.7 การจัดการทรัพยากรองค์กร

1) คนหรือบุคลากร จากการศึกษาวิจัยพบว่าเจ้าของ ผู้อำนวยการหรือบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางระบุว่า การบริหารจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้อยู่รอดได้ มีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งผู้ประกอบการที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทั้งเรื่องการข่าว และการนำเสนอข่าวโดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการ ต้องสามารถทำงานประสานงานกับคนในหน่วยงาน ในแต่ละองค์กรต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถทั้งด้านการข่าว การตลาด โฆษณา การจัดการ

“คนในออฟฟิศของสะกิดข้าวนี้ หนึ่งคนทำได้หลายหน้าที่ทุกอย่าง การหาข่าว หาโฆษณา การพิมพ์ข่าว Rewrite ข่าว ผมใช้คำว่า “เล็กดี รสโต” คือกองทัพเล็ก แต่แข็งแกร่ง ใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

“การจัดการให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นดำรงอยู่ได้ผมคิดว่า บุคลากรต้องสามารถทำงานประสานกันตลอดเวลา เพราะต่างคนต่างมีความคิดเป็นของตนเอง ต้องมีทั้งคนที่เก่งแต่ละด้านมาทำงานร่วมกัน การทำหนังสือพิมพ์ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ฉะนั้นต้องหานักบริหารที่สามารถ compromise ที่สามารถประสานงานให้คนเหล่านี้มาทำงานด้วยกันได้ คนนี้เก่งด้านการตลาด คนนี้เก่งด้านการข่าว คนนี้เก่งบริหารจัดการ เข้ามาผมว่าไปรอด”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“เรื่องของกรมมีประสบการณ์ในการทำหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องที่หนึ่ง เรื่องที่สอง คุณต้องมีประสบการณ์ในเชิงบริหารจัดการ คุณต้องได้ด้วย ถ้าไม่มีความรู้ในเรื่องบริหารจัดการคุณอยู่ไม่ได้”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“หลักของการบริหารจัดการหนังสือพิมพ์ ทั้งคน ทั้งงานนั้น ตลอดเวลา 10 กว่าปี ผมเห็นหนังสือพิมพ์ล้มลุกคลุกคลานมาเยอะ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเอง เราต้องจับจุดที่คนอ่าน อย่าไปจับจุดที่คนเขียน หากทำตามความคิด อุดมการณ์นั้น เจ๊งแน่ เพราะตลาดมันแคบ ค่าใช้จ่ายมันสูง เราต้องทำให้มีคนอ่าน มีคนลงโฆษณา หากหนังสือพิมพ์ขายดี คนก็อยากลงโฆษณา”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

สำหรับบุคลากรในการปฏิบัติงาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง มีการกำหนดคนหรือการจัดคนเข้าทำงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ โดยมีโครงสร้างการทำงานอย่างง่าย มีเจ้าของเป็นผู้บังคับบัญชาและสั่งการเพียงคนเดียว แบ่งหน้าที่การทำงานแต่ละฝ่ายแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการ โดยการจัดองค์กรของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ทั้ง 10 ฉบับยังไม่เป็นระบบเหมือนหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง เพราะขาดบุคลากรทั้งในจำนวนและประสิทธิภาพของบุคลากร ซึ่งบุคลากรในกองบรรณาธิการ กองการผลิต และกองการจัดการเหล่านี้ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง สามารถปรับเปลี่ยนหมุนเวียนการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งเป็นนักข่าว คอลัมนิสต์ พนักงานเรียงพิมพ์ การตลาด การเงิน เป็นต้น

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกฉบับมีนโยบายหลักเน้นคุณภาพเนื้อหาส่งผลให้ผู้สื่อข่าวประจำกองบรรณาธิการต้องพัฒนาคุณภาพของตนเองมากขึ้น กล่าวคือ ต้องพิจารณาตั้งแต่กระบวนการที่จะรับผู้สื่อข่าวใหม่ จะต้องมีความรู้มาตรฐานในการคัดเลือก เช่น ระดับการศึกษา วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ ไม่ได้นำคนที่รู้จักผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น หรือคนที่เป็นคนของผู้มีอิทธิพลอยู่แล้วเข้ามาเป็นผู้สื่อข่าว อย่างเช่นเมื่อ 10-20 ปีก่อน นอกจากนี้ยังต้องมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรในกองบรรณาธิการอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้สามารถแลกเปลี่ยนความรู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ตามที่องค์กรสมาคมวิชาชีพจัดให้สื่อมวลชนท้องถิ่นอยู่แล้ว

“ ‘เอกราช’ มีคน 8 คน เป็นนักข่าวในกองบรรณาธิการ 5 คนก็ช่วยๆ กันทำ ไม่ได้แบ่งฝ่ายชัดเจน อีก 3 คน เป็นพนักงานพิมพ์ ช่างแท่น เราพยายามหาตัวตายตัวแทน แต่หาไม่ได้ง่ายๆ เพราะคนทำข่าวต้องรักเกียรติ รักศักดิ์ศรี ต้องเข้าสังคม รู้ข้อมูล มีวัตถุดิบจึงจะเขียนได้ สมัยก่อนบรรณาธิการบริหารเป็นคนเข้าสังคม เดินทางไปทั่ว มีข้อมูลที่น่าสนใจมาเขียนให้อ่านอยู่เสมอ ทำให้ผู้อ่านสนใจที่จะติดตาม แต่ปัจจุบันผมมีงานมากทั้งบริหารเอง หาข่าวเอง ส่วนใหญ่เป็นข่าวโรงพัก คอลัมนิสต์ส่วนมากไม่มีคำตอบแทนให้ อาศัยความคุ้นเคย เขาก็ส่งมาตลอดเพราะเขาเขียนส่งเรามาตลอด”

(ไชยยันต์ เปรมทอง บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เอกราช,
สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

“จากเดิมที่ผมมีพนักงาน 12 คน ตอนนี้เหลือ 3 คนเหมือนเดิม กลับมาเริ่มต้นใหม่ มีผมกับเพื่อนอีกคน แล้วนำหลานมาพิมพ์งาน ผมเปลี่ยนรูปแบบใหม่หมดเลยไม่มีเงินเดือนแต่เหมาเป็นเล่ม คนทำ อาร์ตเวิร์ค (artwork) เหมาไปเลยว่าคิดเท่าไร เป็นลักษณะนั้นเลย ผมไม่ต้องเครียดเลย”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ตะเบรคและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“ตอนนี้คนในกองบก.เรา ที่ประจำก็ 7-8 คน บ้านเราเนี่ยผมว่าน่าจะพอนะ และทุกคนทำได้หลายอย่าง นักข่าวถ้าปิดต้นฉบับเสร็จ วันพฤหัสบดีเขาก็จะไปเตรียมหาข่าวฉบับต่อไปเลย ถึงเวลาเขาก็ fax มา หรือมาส่งต้นฉบับเองเราทำตามระบบของงานพิมพ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน พิมพ์เสร็จตรวจคำผิดถูกส่งให้อาร์ตจัดหน้า ทำเพลท ถ่ายฟิล์ม แล้วพิมพ์”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“เมื่อก่อนเป็น one man show หาข่าวเอง พิมพ์ข่าวเอง เปิดเสร็จทุกอย่าง พอใหญ่โตขึ้นก็จะมีทีมงานอีก 4 คนซึ่งทำงานได้ทั้งหมดทุกอย่างและทำแทนกันได้หมด ทั้งพิมพ์ หาข่าว ตรวจข่าว เขียนข่าว หาโฆษณา จัด art ได้ด้วย ไม่มี art director เฉพาะ ผมใช้คำว่า “เล็กดี รสโต” คือกองทัพเล็ก แต่แข็งแกร่ง ใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

“ในสำนักงานมีประจำอยู่ 5 คน มีตำแหน่ง บก.บริหาร บก.ข่าว ผู้สื่อข่าว 2 คน และผู้จัดการ นอกนั้นก็จะมีฝ่ายการตลาด และมี art เราจ้างฟรีแลนซ์ ที่ต้องจ้างเป็น ฟรีแลนซ์ เพราะเขาไม่สู้เงินเดือน คือ 6,000 บาท เราก็เลยต้องใช้แบบนี้มาช่วยทำ พนักงานพิมพ์เราไม่มี เพราะผู้สื่อข่าวทุกคนและคอลัมนิสต์ทุกคนพิมพ์เองตรวจเอง อันไหนเราทำได้ เราก็ทำไปเรื่อยๆ เพราะหนังสือพิมพ์ของเราไม่ได้เร่งปิดในวันเดียว การปิด เราเป็นราย 15 วัน รายเดือน แล้วเราก็จะมาแยกว่าอะไรบ้างที่จะปิดก่อน อย่างคอลัมนิสต์เราจะปิดก่อนพอปิดคอลัมนิสต์แล้ว เราก็จะมาปิดเรื่องของสตู๊ป เราก็ทยอยทำไปได้ แล้วก็ approve ไปในตัวทีละน้อย บุคลากรนี้สำคัญ เราต้องมีบุคลากรที่มีศักยภาพ ถ้าเราคิดว่าเราเป็นคนที่ต้องใช้เวลาเวลาในระยะหนึ่งปีไม่สามารถบอกได้ว่า

หนังสือพิมพ์อยู่ได้หรือไม่ ถ้าผ่านไปได้ 3 ปีแสดงว่าคุณสอบผ่าน ตอนนี้ยังไม่ได้สอบเลย แค่เรียนหนังสือ ยังไม่ได้เข้าห้องสอบก็ถอยหลังกลับแล้ว”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

2) ด้านทุน

การดำเนินงานธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก 8 ใน 10 ฉบับ มีลักษณะความเป็นเจ้าของเพียงผู้เดียว งบประมาณส่วนใหญ่มาจากเงินส่วนตัวหรือของครอบครัว จึงไม่มีการลงทุนที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง เช่น การซื้อแท่นพิมพ์ที่ทันสมัย หรือการปรับรูปแบบเนื้อหาให้น่าสนใจ

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 8 ใน 10 ฉบับ ยกเว้นหนังสือพิมพ์ “แมงมุม” “ลำปางนิวส์” ต่างประสบปัญหาในเรื่องของทุน เนื่องจากผู้ประกอบการที่ดำเนินงานธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติงานสื่อสารมวลชน ต้องการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ต้องการมีธุรกิจเป็นของตนเองเท่านั้น ผู้ประกอบการแต่ละรายจึงมีเงินลงทุนไม่มากนัก แม้ผู้ประกอบการหลายรายมีความรู้และความสามารถในการเป็นนักสื่อสารมวลชน แต่ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการธุรกิจ

อย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์ “ตะเอบเรค” ถึงแม้ว่าจะประสบปัญหาเรื่องของทุน แต่ยังมีแนวคิดที่จะเป็นทุนให้นักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้ ความสามารถบริหารจัดการ เพราะงานประจำที่รัดตัว แต่วิญญานของความเป็นนักหนังสือพิมพ์ทำให้ไม่สามารถละทิ้งการผลิตหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของตนได้

“เรื่องใหญ่มากๆ คือทุนเป็นจุดอ่อน เพราะว่าเรายังไม่มี ความมั่นคงทางทุน เพราะเราเป็นแค่จุดเริ่มต้น ยังไม่ได้พึ่งพิงทุนขนาดใหญ่ เราไม่มีเงินหนึ่งล้าน แต่เรามีเงินจากการลงขัน”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“เงินนี้เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้หนังสือพิมพ์อยู่รอดหรือไม่”

(ณัฐวุฒิ สุขยั้ง เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

“งบประมาณเนื่องจากบรรดาสื่อที่อยากจะมีธุรกิจเป็นของตนเอง ไม่มีเงินมาก พอที่จะลงทุน ทำให้ไม่สามารถนำเสนอข่าวสารได้อย่างเต็มที่ เพราะการนำเสนอข่าวสารต้องอาศัยโฆษณาหรือผู้มีอุปการะคุณ รวมทั้งนักการเมือง แต่หากมีนักการเมืองลงทุนให้ก็จะถูกมองว่าไม่มีความเป็นกลาง หลากหลายในการนำเสนอ”

(ชาติรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

3) ด้านเทคโนโลยี เครื่องจักรกล วัสดุอุปกรณ์

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย มีการกำหนดวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสำหรับธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์เครื่องพิมพ์ หมึกพิมพ์ กระดาษ กล้องถ่ายรูปดิจิทัล แผ่นซีดี โดยมีการซื้อจากตัวแทนจำหน่ายและเรียนรู้ในการซ่อมบำรุงรักษาเอง จากเจ้าของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความชำนาญ รวมทั้งเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน ดังคำให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“ผมให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่ ‘ลานนาโพสต์’ มีคอมพิวเตอร์ทั้งพีซี ทั้งแมคอินทอช 7 เครื่อง ติดตั้งระบบแลนหมดเลย ยิ่งตอนนี้แมคอินทอชไม่แพงแค่ 30,000 บาท เป็นแค่การลงทุนครั้งแรก กล้องดิจิทัล ผมก็นำมาใช้เป็นแห่งแรก ผมคิดว่าวันนี้ต้นทุนด้านบุคลากรไม่สูง ทำหนังสือพิมพ์มีแค่ 4-5 คนก็พอแล้ว เพราะเรามีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ต้นทุนอุปกรณ์ก็หมดไป เพราะแค่ลงทุนครั้งแรก อาจจะมีค่าเสื่อม ค่าซ่อมแซมบ้าง”

(สุรศักดิ์ ภักดี เจ้าของและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“บางคนส่งคอลัมน์มาทางอีเมล เพราะกองบก.มีการใช้อินเทอร์เน็ต ก็จะมีคนส่งข้อความมา ส่งข่าวสารมา เราก็จะได้จากตรงนี้”

(พนมเทียน โต๊ะศรี เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สัจจชาติไทย, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2550)

“อีกห้าปี สิบปี ยี่สิบปีข้างหน้า อะไรก็เปลี่ยนไปหมด เทคโนโลยีก็เปลี่ยนไปหมด สมัยก่อนมีเลตเตอร์เพรสส์ เคียวนี้ใช้คอมพิวเตอร์เข้ามา มันก็ง่ายขึ้น ในขณะเดียวกัน มันก็มีอะไรอีกหลายอย่างที่เรากำลังตามให้ทัน แต่มันก็มีต้นทุน เท่าไหร่เราก็ไม่รู้ อย่างคอมพิวเตอร์นี้ 3-4 ปีก็ตกทุนแล้วจะเปลี่ยนใหม่ใหม่มั้ยและนี่คือต้นทุน ถ้าเป็นเรื่องการส่งข่าวถึงสำนักพิมพ์ ผมว่าดีขึ้นเร็วขึ้น”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“วัสดุอุปกรณ์มีความสำคัญ ทุกวันนี้ไม่พอหรือครับ อย่างคอมฯ ก็มีคอมฯเก่าๆ ก็พิมพ์บ้างเสียบ้าง ใช้ Pagemaker”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

2.1.8 ปัญหาอุปสรรค

ในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แม้การดำรงอยู่ที่แท้จริงของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น คือ ต้องอยู่เพื่อทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารและเหตุการณ์ต่อมวลชนให้ดีที่สุด แต่ต้องมีการแสวงหารายได้ที่มีปริมาณมากพอที่จะเลี้ยงหนังสือพิมพ์อยู่ได้

จากผลการศึกษาเจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางทุกฉบับระบุว่า การบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ยังคงมีปัญหามากมายหลายประการ ที่สำคัญได้แก่

1) **ปัญหาด้านบุคลากร** ทั้งคุณภาพและจำนวนของบุคลากรที่ขาดแคลน กองบรรณาธิการที่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของการทำข่าว การเขียนข่าว การเขียนบทความ การจัดการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการตลาด การโฆษณา เพราะไม่ได้เรียนมาโดยตรง บุคลากรยังไม่ได้มาตรฐานวิชาชีพ ทำให้บุคลากรต้องทำหน้าที่หลายอย่างในคนเดียวกัน ค่าตอบแทนน้อย งานหนังสือพิมพ์เป็นงานที่เหนื่อย คนเก่ง คนมีความ

สามารถเมื่อเข้ามาทำงานมีประสบการณ์ มีช่องทางที่จะไปประกอบอาชีพอื่นก็อยู่ไม่นาน ทั้งต้องอาศัยผู้สื่อข่าว อาสาสมัคร นักเขียนไม่ประจำจำนวนมาก โดยบุคคลเหล่านี้ก็ขาดคุณภาพในเชิงวิชาชีพ ในเชิงการมองประเด็นปัญหาที่จะนำเสนอ

“ปัญหาต่างๆ ผมคิดว่ายังเป็นเรื่อง “คน” อยู่ดี ยกตัวอย่างเราสร้างคนดี คนเก่งขึ้นมาได้ ก็ถูกดึงตัวไป เขาได้เงินเดือนที่อื่นสูงกว่า มันคงกว่าเขาก็ไป ผมทำหนังสือพิมพ์ทุกวันนี้ผมพอเลี้ยงตัวเองได้ แต่ผมก็คิดอยู่เสมอถ้าย้อนเวลากลับไปได้ ผมจะไม่ทำหนังสือพิมพ์ ผมคิดว่าจะไปทำธุรกิจที่เรานัดมากกว่าที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์ อาจจะทำโรงพิมพ์ไปเลย”

(สุรศักดิ์ ภักดี เจ้าของและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“ในเรื่องของบุคลากรก็มีผลกระทบเช่นกัน การทำหนังสือพิมพ์ต้องการบุคลากรที่มีพื้นฐานในทางนิเทศศาสตร์ แต่หนังสือพิมพ์ ‘แมงมุม’ ไม่สามารถให้เงินเดือนที่สูงตามต้องการได้ ดังนั้นบุคลากรของหนังสือพิมพ์จึงต้องใช้เวลาในการเรียนรู้งานนาน และเมื่อเป็นงานก็จะไปสมัครงานที่อื่นซึ่งให้ค่าตอบแทนสูงกว่าทำให้เกิดภาวะขาดบุคลากร”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“ปัญหาใหญ่ส่วนหนึ่งคือเด็กไม่ทำงาน ปัญหาใหญ่ส่วนที่สองคือเด็กไม่เป็นงาน การใช้วาทศิลป์ ไม่ถนัด ผมขาดเงินทุนอย่างเดียว เรื่องคน จากประสบการณ์ที่ผมทำ ‘เดอะเบรค’ คนคือตัวปัญหา”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์เดอะเบรค, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“ปัญหาว่าคนที่มาทำงานข่าว อาร์ต การตลาด ต้องอาศัยคนที่อดทนจริงๆ รักงานนี้จริงๆ แต่ส่วนใหญ่คนที่เราเจอนี้มาทำงานเพื่อฆ่าเวลาระหว่างรอสมัครงานที่อื่น งานหนังสือพิมพ์เป็นงานที่หนักสำหรับคนรุ่นใหม่ เลยสู้ไม่ไหว รักงานสบาย พอสมัครงานที่อื่นได้ก็ไปอันนี้คือเหตุผลที่ทำให้เราล้มทั้งยืนได้เพราะเราไม่มีคน คนที่มีอยู่ในเรื่องของข่าวนี้ไม่กลัว แต่ในทางปฏิบัติแล้วในเรื่องของการทำงาน เราไม่สามารถจะแย่งได้ โดยเฉพาะในเรื่องของการตลาดนี้ ไม่มีคน ไปไม่ได้เลยในเรื่องการตลาด เราไม่ประสบผลสำเร็จด้านการตลาด เพราะเราไม่มีกำลังคน ด้านการตลาดต้องการคน ที่มีศักยภาพพอสมควรและแข่งขันได้ สถาบันการศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพราะตลาดแรงงานตรงนี้ใหญ่มาก แต่ไม่มีบุคลากรไม่มีกำลังคน จะตอบรับตรงนี้ได้ คนที่เก่งเขาก็เข้ากรุงเทพกันหมด เหลือแต่คนที่ไม่เก่ง ไม่ใช่ว่าได้บ้าง ไม่ได้บ้างนะ แทบจะไม่ได้เลย รู้แง่ว่าๆ คนเก่งๆ ก็มีบ้าง แต่ทำไปทำไมเขาจะเบื่อ”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

2) **ปัญหาด้านเงินทุนและค่าใช้จ่าย** ธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นธุรกิจที่ต้องใช้ระยะเวลาในการประเมินผลกิจการ ธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่มิลักษณะเป็นเจ้าของเพียงผู้เดียว ซึ่งผู้ประกอบการมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ ไม่สามารถว่าจ้างบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ ทั้งการบรรณาธิการ การผลิต และการจัดการ ส่งผลให้ไม่สามารถผลิตหนังสือพิมพ์ที่มีรูปแบบทันสมัย น่าสนใจมากกว่าที่เป็นอยู่ และต้องจ้างพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ลักษณะความเป็นเจ้าของที่เป็นเจ้าของคนเดียว เมื่อผลประกอบการไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้ไม่มีเครดิตเพียงพอที่จะไปกู้เงินจากแหล่งเงินทุนหรือสถาบัน

“เพราะไม่มีค่าจ้างพนักงาน มีแต่คนจัดอาร์ตเวิร์ค (artwork) ที่จะให้เงินเมื่อมีให้หรือบางครั้งให้เป็นค่าโฆษณาโดยให้คนจัดอาร์ตเวิร์ค (artwork) ไปเก็บเงินเอง ดูเหมือนว่าจะมีรายได้ค่าโฆษณาพอที่จะจ่ายโรงพิมพ์ แต่ ‘หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ’ จะมีปัญหาสภาพคล่องเพราะค่าโฆษณาที่จะเก็บได้นั้นต้องลงหนังสือพิมพ์ไปแล้วอย่างน้อย 2-3 ฉบับ ทำให้เงินลงทุนไม่พอหนังสือพิมพ์จึงวางแผงได้ไม่ตรงเวลา”

(ทองศักดิ์ ดุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

“คนที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวยังไม่มีแรงจูงใจเท่าที่ควร เพราะรายได้ น้อย หลายคนต้องมัวชีพเสริม หลายคนทำได้ไม่นานต้องลาออกไป หลายคนพอพัฒนาตนเองได้ก็ ไปสมัครงานที่อื่น หรือบางคนเมื่อไปทำข่าว รู้จักแหล่งข่าวได้งานใหม่ก็จะลาออก ในกอง บรรณาธิการ มีนักข่าวเพียง 3 คนซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งนักข่าว และเป็นฝ่ายหาโฆษณา รวมทั้งวางบิล เพื่อเก็บค่าโฆษณาจากห้างร้าน การที่คนมีจำกัด จึงอาจทำให้เป้าหมายการพัฒนาในรูปแบบเนื้อหาให้ มีคุณภาพอยู่ห่างไกลออกไป”

(สุรศักดิ์ ภักดี เจ้าของและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

3) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ทั้งกองบรรณาธิการ กองการผลิตและกอง การจัดการ ไม่มีการแบ่งงานที่เป็นระบบ การที่เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการจะทำหน้าที่ เพียงผู้เดียว ที่พบเห็นโดยส่วนใหญ่นั้นมักจะเข้าข่ายที่เรียกว่า “วันแมนโชว์” คือคนเดียวเป็นทั้ง เจ้าของบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว ดังนั้นเจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางฉบับ จึงเสนอให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ความ บางตอนว่า

“การพัฒนาคน ผมคิดว่ามีความผิดพลาดตั้งแต่ระดับชาติ เนื่องจาก ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีอยู่ คนที่เป็นผู้สื่อข่าวอยู่ต่างจังหวัดอยู่มานาน คนรุ่นใหม่ไม่มี โอกาสในการมาเป็นผู้สื่อข่าว ประกอบกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางปัจจุบันหลายฉบับไม่มีได้จะข่าว ภูมิภาค ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่ได้พัฒนาตนเอง การพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นทางการของหนังสือพิมพ์ ยังไม่มี นับเป็นเรื่องน่าเสียดาย ชมรมผู้สื่อข่าวเองตั้งขึ้นมาเพื่อสวัสดิการนักข่าว มากกว่าจะ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร อย่างไรก็ตาม ‘ลานนาโพสต์’ ได้แก้ไขในเรื่องของการข่าว โดยการ ใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ในเรื่องของการหาข้อมูล”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

การบริหารจัดการที่ยังเป็นปัญหาคือการจัดจำหน่าย ความไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดอย่างเพียงพอ หนังสือพิมพ์บางฉบับได้แก่ หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” ประสบปัญหาในตำแหน่งของการวางหนังสือพิมพ์ที่เจ้าของแผงนำไปวางร่วมกับหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ส่วนกลาง อย่างมติชน เนชั่น สยามรัฐ โอกาสในการมองเห็นว่าเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงมีน้อย ประชาชนเข้าถึงยาก

ด้านการส่งเสริมการขาย การตลาดด้านโฆษณายังไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากปัญหาด้านโฆษณาที่มีจำกัด ผู้ประกอบการจึงต้องหาวิธีการในการส่งเสริมการขาย เพื่อดึงดูดเจ้าของโฆษณา แต่ปัญหาคือการหาโฆษณาซึ่งได้มาก่อนข้างยาก เพราะการที่เจ้าของสินค้าตัดสินใจให้โฆษณาลงบนหน้านั้นย่อมต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ต่างจากสมัยก่อนที่จะใช้เพียงความรู้จักกันเป็นการส่วนตัว มีความผูกพันกัน ช่วยเหลือกัน แต่ปัจจุบันเจ้าของโฆษณาจะมีการประเมินผลจากผลประกอบการภายหลังจากการโฆษณาไปด้วย อีกเหตุผลหนึ่งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ แม้จะมีเจ้าของโฆษณาที่รู้จักมากมาย แต่หากเจ้าของโฆษณานั้น เขาพื้นที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นอยู่ก่อนแล้ว ก็อาจไม่ลงโฆษณาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับใหม่นั้น เพราะเป็นการเพิ่มต้นทุนของตนเอง หากถอนโฆษณาจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับเดิม จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของตนจากการนำเสนอข่าวสารของสื่อฉบับนั้น หรือหากจะช่วยเหลือกันเจ้าของโฆษณาจะเข้าพื้นที่โฆษณาเพียง 1-2 เดือน ในราคาที่ต่ำกว่าราคาปกติที่ตั้งไว้ด้วย เหตุนี้ทำให้หนังสือพิมพ์มีการแข่งขันกันสูง

นอกจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะแข่งขันกันเองแล้ว ยังต้องแข่งขันกับสื่ออื่นๆที่กำลังได้รับความนิยมสำหรับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยุชุมชน และเคเบิลทีวี ที่มีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน สำหรับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางไม่ส่งผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางเหมือนสมัยก่อน เพราะเจ้าของ ผู้อำนวยการ มีการนำเสนอข่าวสารที่มีความแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวในเชิงวิเคราะห์เจาะลึก ดังคำให้สัมภาษณ์ความบางตอนว่า

“บางครั้งมีต้นทุนไม่พอ ผมจะใช้วิธีการพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์สี (printer) แล้วใช้กระดาษขาวสองหน้าติดแล้วทำสันหนังสือให้ออกมาเป็นเล่มจำนวน 200-300 เล่ม เพื่อให้หนังสือพิมพ์สามารถวางแผงได้ไม่หายไปจากตลาด บางทีผมไปพรีนธ์ออกมาแล้วไปเข้าเล่ม ใช้กระดาษสองหน้าก็เป็นเล่มแล้ว บางทีเราต้องการให้หนังสือออกตรงเวลา ไม่นั่นยอดขาย 2-3 ร้อยเล่มก็พอแล้ว เอาไว้แจกคนลงโฆษณา ให้หนังสือพิมพ์ออกมาสม่ำเสมอก็พอแล้ว ผมว่าคนไม่สนใจว่ารูปเล่มมันไม่เหมือนหนังสือพิมพ์ เขาสนใจเนื้อหาข้างใน มันมีข้อจำกัดคือทุนมันไม่มี ถ้า

เราอยู่ได้ถึงกลางปีรอค่าโฆษณาออกมา เราก็ส่งโรงพิมพ์ได้พอดี อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีทุนมากพอที่จะส่งโรงพิมพ์ แต่เพื่อลดต้นทุนในการดำเนินการจึงคิดว่าตั้งแต่ฉบับหน้าเป็นต้นไป จะต้องพิมพ์ออกมาเป็น 2 สี แทนที่จะเป็น 4 สีเช่นเดิม”

(**ทงศักดิ์ ดุลยพิทักษ์** เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

“สูตรการตลาดก่อนข้างจะเพอร์เฟกต์ แต่เด็กทำไม่ได้ เด็กหาให้ผมได้แค่คนละ 1,000 บาทต่อเดือน ปัญหาหลักคือเด็กไม่ป็นงาน เดือนแรกจ่ายค่าแรงพนักงานทั้งหมด 60,000 ได้กลับมา 10,000 ขาดทุน 50,000 ค่าแรง ถ้ารวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ด้วย ผมขาดทุนประมาณ 6-8 หมื่นเป็นเวลา 6 เดือน ผมคิดว่า 3 เดือนแรก เด็กน่าจะป็นงาน ให้เวลาต่ออีก 3 เดือน ก็ยังไม่ดีขึ้น สุดท้ายก็ต้อง lay off ปัจจุบันวิธีการส่งเสริมการหาโฆษณาคือ การฝึกคนให้ทำงานด้านการตลาด ให้เรียนรู้วิธีการพูด มีเทคนิคดึงดูดความสนใจ และอาจมีการลดราคาค่าโฆษณาเป็นเปอร์เซ็นต์ ในกรณีที่ลงโฆษณาเป็นเวลานาน 3 เดือน 6 เดือน นอกจากนั้นยังมีการนำหนังสือพิมพ์ไปวางตามร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ เพื่อให้หนังสือพิมพ์เป็นที่รู้จัก และรอฟังผลตอบรับจากความคิดเห็นของผู้อ่าน และมีการปรับปรุงแก้ไข”

(**นเรศ ดวงชัย** เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

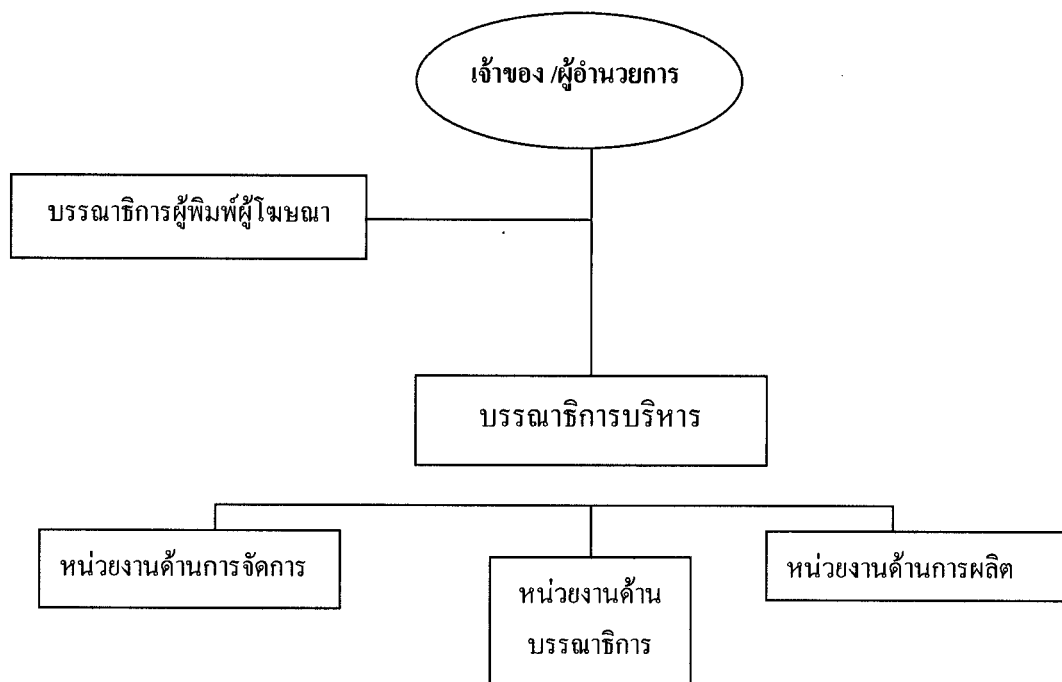
“ปัญหาที่สำคัญของเรา ที่หนักที่สุดก็คือโฆษณา เราเป็นหนังสือพิมพ์รายเดือนที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอ เจ้าของโฆษณาที่รู้จักกันจะช่วยเหลือเพียง 1-2 เดือน เพราะเขาพื้นที่โฆษณาฉบับอื่นอยู่แล้ว เกรงจะได้รับผลกระทบกับธุรกิจ อีกประการหนึ่ง หนังสือพิมพ์ประชาชน เลือกลีนคำพอสมควร เพราะเราทำงานกับภาคประชาสังคม นี่ก็เป็นข้อจำกัด ยิ่ง Position ของหนังสือพิมพ์ในร้านจำหน่าย เจ้าของแผงยังไม่ให้การยอมรับนำไปวางอยู่ในกลุ่มเดียวกับหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ เนชั่น สยามรัฐ การแข่งขันยิ่งสูง เพราะนอกจากจะแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วยกันแล้ว ยังต้องแข่งขันกับหนังสือจากส่วนกลางด้วย”

(**ศษากานต์ แก้วแพร่** เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

สรุปปัญหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นพอจะสรุปได้ดังนี้คือ ปัญหาการขาดบุคลากร ปัญหาต้นทุนการผลิต เรื่องทุนและค่าใช้จ่ายเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ ปัญหาด้านการตลาดและโฆษณาซึ่งหาได้ค่อนข้างยาก เพราะการที่เจ้าของสินค้าตัดสินใจให้โฆษณาฉบับไหนนั้นย่อมต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ด้วยเหตุนี้ทำให้หนังสือพิมพ์มีการแข่งขันกันสูง และปัญหาด้านการตลาดที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์มากที่สุดอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาการวางจำหน่าย ทั้งการวางจำหน่ายที่ล่าช้า และไม่สามารถวางแผงครอบคลุมทุกอำเภอได้

2.2 ลักษณะของการบริหารจัดการองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

การบริหารจัดการองค์กรหนังสือพิมพ์ประกอบด้วย การบริหารจัดการในกองบรรณาธิการ กองการผลิต และกองการจัดการของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ สามารถจำลองเป็นภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 4.1 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

2.2.1 การบริหารจัดการกองบรรณาธิการ

1) การจัดโครงสร้างองค์กร ในกองบรรณาธิการ เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการทั้ง 10 ฉบับ กล่าวสอดคล้องกันว่า การบริหารจัดการกองบรรณาธิการนั้นมีการแบ่งลักษณะของงานออกเป็นแผนกต่างๆ ค่อนข้างชัดเจนเพียงแต่ไม่เป็นสัดส่วนมากนัก กล่าวคือมี

ห้องๆ เดียว อยู่รวมกันหลายฝ่าย เช่น โต๊ะข่าวของกองบรรณาธิการ ห้องภาพ ห้องสมุด อยู่ในห้องเดียวกัน เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องสถานที่และเงินลงทุน อย่างไรก็ตามในส่วน of โต๊ะข่าวนั้น ยังมีขอบข่ายรับผิดชอบค่อนข้างกว้าง ยังไม่ได้แบ่งตามเนื้อหาข่าวชัดเจนเหมือนหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และเนื่องจากผู้สื่อข่าวมีน้อย ทุกคนต้องออกไปทำข่าวโดยลำพังคนเดียว ทั้งข่าวสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ในขณะที่เดียวกันบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ยังคงเป็นในลักษณะวันแมนโชว์อยู่

“ในส่วน of โต๊ะข่าว ก็จะแบ่งออกเป็นส่วนๆ ของแต่ละคอลัมน์ แต่บางครั้งอาจจะมีการทำข่าวหลายๆ ข่าวในโต๊ะข่าวเดียวกัน แต่ต่อไปในอนาคตจะแบ่งออกให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการทำข่าว”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมูม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“บุคลากรข่าวในลำปางมีน้อย ส่วนมากจะเป็นนักเล่าข่าวมากกว่าแต่เขียนข่าวไม่เป็น บางคนเขียนแล้วไม่ดึงดูดความสนใจ of ผู้อ่าน”

(ชาติรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

2) ที่มาและการคัดเลือกเนื้อหา

เจ้าของ หรือผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับระบุว่ามีการดำเนินงานคล้ายกันในการส่งข่าวมาที่กองบรรณาธิการ คือ ผู้สื่อข่าวหาข่าวจากแหล่งข่าว อินเทอร์เน็ต การประชุมส่วนราชการ จากนั้นส่งข่าวหลายช่องทาง โดยผ่านทางโทรสาร ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ หรือนำข่าวมาส่งด้วยตัวเอง

การเลือกข่าวมีการประชุม โต๊ะข่าวเพื่อเลือกข่าวลงหน้าหนึ่ง เป็นข่าวหลักหรือข่าวรองโดยเลือกข่าวที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามบางฉบับเช่น “ลำปางเศรษฐกิจ” ไม่นำเสนอข่าวที่ก่อให้เกิดความแตกแยก ความวุ่นวายในสังคม แม้ว่าเป็นข่าวใหญ่ อย่างไรก็ตามข่าวที่ได้รับการคัดเลือกต้องเป็นข่าวที่ได้จากการสืบเสาะข้อมูลเชิงลึกจากแหล่งข่าวด้วย

หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ทุกฉบับปิดข่าวในวันพฤหัสบดี คอลัมน์นิสต์ส่งข่าวไม่เกินวันอังคาร ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม รายักษ์ปิดข่าววันที่ 10 และวันที่ 22 ของเดือน รายเดือนปิดข่าววันที่ 25 ของทุกเดือน อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ที่

บรรณาธิการบริหาร ในกรณีที่ส่งคอลัมน์ไม่ทันตามเวลาที่กำหนด บรรณาธิการบริหารจะทดแทนด้วยคอลัมน์ที่ผู้อ่านส่งเข้ามา หรือนำข่าวสำคัญมาแทน

“ผมได้ข้อมูลหรือข่าวจากหลายช่องทาง ทั้งจากการประชุม ข่าวฝาก ประชาสัมพันธ์ บางครั้งได้ข้อมูลราชการเชิงลึกที่สามารถหยิบมาทำประเด็นข่าวได้ นอกจากนั้นยังมีการสืบค้นข้อมูลจากนิตยสาร และอินเทอร์เน็ตด้วย ปัจจุบันทุกอย่างเบ็ดเสร็จอยู่ที่ผม ทั้งการวาง concept เลือกว่าจะเน้นประเด็นข่าวใด การเลือกหน้าปก การวางรูปแบบเล่ม การเลือกข่าวไว้ในแต่ละหน้าของหนังสือพิมพ์ เนื้อหาจะมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเนื้อหาในเรื่องของความเป็นตัวตนในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องใกล้ตัว เรื่องของสุขภาพ นอกจากนั้นในเรื่องของการเมืองจะมีหน้าการเมืองท้องถิ่น เพื่อนำเสนอความเคลื่อนไหวของบุคคลที่เป็นที่สนใจในพื้นที่”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์เดอะเบรคและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“บก.ข่าวเป็นคนคัดเลือกเนื้อหา คนอื่นก็มีส่วนช่วยเลือกคือ เราจะมีการประชุมข่าวทุกวันศุกร์ จะมาประชุมกันว่าเล่มหน้าเราจะมี concept อะไรบ้าง เราจะเล่นเรื่องอะไรบ้าง ผู้สื่อข่าวอาจได้ข้อมูลมาเล็กน้อย หากกองบก.คนอื่น ๆ มีข้อมูลก็สามารถนำเสนอได้ ซึ่งบรรณาธิการข่าวจะเป็นคนพิจารณาว่าข่าวใดสามารถเอามาผนวกกันแล้วเป็นประเด็นใหญ่ได้ ผู้สื่อข่าวต้องรู้ว่าฉบับหน้า theme ของทั้งฉบับจะไปทางไหน เราสามารถเขียนเป็นประเด็นใหญ่ได้หรือไม่พอ เราได้ theme ของเล่มแล้ว เราจะแตกย่อยมาเป็นเรื่องของเนื้อหา สมมติว่า theme ของฉบับหน้าเป็นเรื่องขยะเราจะมาคิดเลยว่าจะขึ้นปกเรื่องขยะ ดังนั้นข่าวที่จะมีในเล่มต้องเป็นข่าวขยะทั้งระดับอำเภอ และนโยบายของจังหวัด จะมีสตู๊ปใหญ่และสตู๊ปย่อย และจะมีข่าวย่อยๆ เรื่องของขยะที่เอามาเสริมกัน แล้วส่วนอื่นจะเป็นเรื่องของเนื้อหาปกติ สตู๊ปในเชิงไหน เราก็มีหมดมีทุกด้าน”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“ในเรื่องของการเลือกข่าวส่วนใหญ่ ผมจะเป็นคนเลือกว่าข่าวใดให้อยู่หน้า 1 หรือหน้าใน เป็นข่าวหัวไม้หรือหัวรอง โดยจะดูตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แล้วตามเหตุการณ์ต่อจนจบ ‘หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว’ เป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นไปทางข่าวเจาะด้านการเมือง สังคมและปัญหาปากท้องของประชาชน และไม่จำเป็นจะไม่มีข่าวอาชญากรรม ข่าวแจกจาก

หน่วยงานต่างๆ มีเช่นเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่น แต่มีความต่างในเรื่องของการเพิ่มรายละเอียดของประเด็นข่าวที่แจกเพื่อให้มีความน่าสนใจมาก สำหรับข่าวที่ใช้พาดหัวข่าวต้องเป็นข่าวเชิงลึก ต้องเจาะในพื้นที่ เราต้องดูก่อนว่าข่าวนี้นั้นมีพริก มีเกลือ มีน้ำปลา มีผงชูรสเท่าไร”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

อย่างไรก็ตามในส่วนของที่มาของเนื้อหา บรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางฉบับให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งข่าวว่า ต้องพัฒนาศักยภาพของการนำเสนอข่าว ในเรื่องของการเขียนข่าว บทความ สถิติต่างๆที่น่าสนใจ โดยใช้รูปแบบการเขียนข่าวที่ถูกต้อง สามารถตีพิมพ์ได้เลย เพราะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีข้อจำกัดในเรื่องของบุคลากร

“แหล่งข่าวเองต้องพัฒนาตนเองในการส่งข่าว เขียนข่าว เขียนบทความส่งเพื่อให้เป็นข่าว เพราะที่ผ่านมาหลายหน่วยงานเน้นทำเว็บไซต์ หรือวารสาร แต่ไม่มีคนอ่านไม่เข้าถึงประชาชน ทำให้เรารู้ว่าได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แล้ว ทั้งๆที่หากลงหนังสือพิมพ์อาจจะคุ้มค่าได้ผลกว่า แต่หลายหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญ เพราะเรื่องการนำเสนอข่าวเป็นสิทธิการรับรู้ของประชาชน เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้องนำเสนอ คนอ่านต้องเป็นตัวบีบให้องค์กรหน่วยงานนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น แหล่งข่าวต้องบริหารสื่อให้มากขึ้น”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

3) การตรวจสอบเนื้อหา

การตรวจสอบเนื้อหา เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการบริหารซึ่งดูในส่วนข่าวหน้าหนึ่งและคอลัมน์ที่รับผิดชอบ ส่วนคอลัมน์อื่นเป็นหน้าที่ของพนักงานเรียงพิมพ์และผู้สื่อข่าวหรือเจ้าของคอลัมน์ที่พอมีเวลาช่วยตรวจสอบก่อนที่จะส่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกฉบับให้ความสำคัญในเรื่องของการตรวจสอบเนื้อหา ข้อเท็จจริงของข่าว โดยเฉพาะกรณีที่มีการร้องเรียนผ่านหนังสือพิมพ์ เนื่องจากอาจมีผู้ได้รับผลกระทบจากการลงพิมพ์ จึงต้องให้ความสำคัญเป็นธรรมดาแก่คู่กรณี สามารถชี้แจงได้ อาจเป็นทางโทรศัพท์ หรือส่งหนังสือชี้แจงมาที่สำนักงาน

“บางคนก็โทรศัพท์มา เขียนจดหมายมาร้องทุกข์ แต่อันนี้ต้องระวังผมต้องเช็ค เพราะบางทีเขาก็อยากยืมหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปเล่น เราต้องดูว่าลงข้อมูลที่มีมูล เพราะเราต้องให้ความเป็นธรรมกับอีกฝ่าย อย่างเรื่องขณะนี้ ผมบอกเลยทำหนังสือชี้แจงมาก็ได้ผมไม่อยู่ไม่เป็นไรฝากหนังสือไว้ก็ได้”

(พันธุ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของ และบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของบรรณาธิการบริหารคือบริหารข้อมูล ข่าวสารทุกอย่าง ตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย เหมือนว่ามันนโยบายเป็นตัวแทนของบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา หรือบรรณาธิการเจ้าของมาเป็นคนดำเนินการบริหาร ผมตรวจสอบข่าวสารทุกชิ้นที่ผ่านมาในหนังสือพิมพ์ก่อนการตีพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นข่าว บทความ ข้อเขียน อาจจะมีตัดต่อเสริมแต่งบ้างทุกหน้า ส่วนชิ้นที่เราจะคัดละเอียดบ้าง อย่างข่าวที่เข้าข่ายหมิ่นเหม่ต่อการถูกฟ้องร้องต่อความรู้สึกทางด้านกฎหมาย อันนี้เราจะระมัดระวังมากเป็นพิเศษ แต่เรื่องประเภทแจ้งเพื่อทราบที่เป็นข่าวสารสังคมทั่วไป ไม่ให้คุณให้โทษใคร เพียงแต่ให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร เราก็ผ่อนๆ หน่อย แต่ผมจะดูที่เนื้อหาหลักๆ หัวใจสำคัญ อย่างหน้าหนึ่งก็ต้องดูตั้งแต่การพาดหัว จะพาดหัวอย่างไร จัดข่าว จัดภาพ ข่าวไหนเป็นหัวใหญ่ หัวรอง จะต้องวิเคราะห์เอง”

(ชาติรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

2.2.2 การบริหารจัดการกองการผลิต

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับระบุว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกฉบับในลำปาง จัดพิมพ์ด้วยระบบออฟเซต (Offset) โดย 8 ใน 10 ฉบับไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง ต้องส่งไปพิมพ์ในโรงพิมพ์ที่จังหวัดนครสวรรค์และเชียงใหม่ ส่วนอีก 2 ฉบับคือ หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” กับ “เอกราช” มีแท่นพิมพ์ โรงพิมพ์เป็นของตนเอง

หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” เจ้าของประกอบธุรกิจผลิตสิ่งพิมพ์มากกว่า 17 ปี แม้จะมีต้นทุนค่าเครื่องพิมพ์และการบำรุงรักษาค่อนข้างสูงมาก แต่งานพิมพ์ของโรงพิมพ์กับหนังสือพิมพ์จะแยกออกจากกัน ผลดีที่ตามก็คือสามารถนำเสนอข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์หนังสือพิมพ์วางแผงเร็วกว่าฉบับอื่นๆ ส่งผลดีด้านการตลาด ส่วนหนังสือพิมพ์ “เอกราช” จะรับงานพิมพ์ที่ไม่ใหญ่นัก เช่น การ์ดงานต่างๆ ไปสเตอร์ขนาดดัดสี่ เป็นต้น

ระบบการบริหารจัดการก่อนพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 10 ฉบับ ก่อนที่จะส่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีทั้งพนักงานพิมพ์ดำเนินการเอง ผู้สื่อข่าวช่วยพิมพ์ข่าวของตนเอง ระบบที่ใช้จะมีทั้งเพจเมกเกอร์ (Pagemaker) และแมคอินทอช (Macintosh) มีอาร์ตไดเรกเตอร์ (Art Director) จัดหน้า ภายใต้การดูแลของบรรณาธิการบริหาร

ในเรื่องของระบบการพิมพ์ หนังสือพิมพ์ “ลำปางนิวส์” และ “ลานนาโพสต์” ส่งโรงพิมพ์นครสวรรค์วันพฤหัสบดีเวลา 14.00-14.30 น. รับหนังสือพิมพ์ทางรถประจำทางเช่นเดียวกัน ในวันศุกร์ไม่เกิน 13.00 น. หากมีข่าวเร่งด่วนที่อยู่ในความสนใจ บางครั้งบรรณาธิการบริหารจะส่งโทรสารไปให้โรงพิมพ์เปลี่ยนแปลงข่าวพาดหัวและจัดอาร์ตให้ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ แต่มีไม่บ่อยครั้งนัก การเก็บรักษาข้อมูลข่าว ภาพข่าวในปัจจุบันมีความทันสมัยกว่าเดิม เพราะจะจัดเก็บไว้ในดิสก์ แทนที่การเก็บในตู้เอกสารหรือห้องสมุด

ส่วนหนังสือพิมพ์ที่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง มีผลดีในเรื่องของการมีเวลาในการทำข่าว จัดรูปเล่มได้มากกว่าฉบับอื่นซึ่งต้องส่งโรงพิมพ์ต่างจังหวัด

“ทุกคนในกองบรรณาธิการจะเป็นคนพิมพ์ข่าวมาให้บรรณาธิการข่าวก่อน แล้วบรรณาธิการข่าวจะเป็นผู้ร้อยเรียงให้เป็นชิ้น แล้วส่งให้ฝ่ายอาร์ตจัดหน้า”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“การมีโรงพิมพ์เป็นของตนเองมีผลดีในเรื่องของการมีเวลาในการทำข่าว จัดรูปเล่มได้มากกว่าฉบับอื่นซึ่งต้องส่งโรงพิมพ์ต่างจังหวัด แต่ทั้งนี้ หากไม่มีข่าวที่น่าสนใจก็จะไม่รอนเงินวินาทีสุดท้าย เพราะจะทำให้เสียระบบ หนังสือพิมพ์ที่ออกมาจะมีจุดผิดพลาดมาก และเนื่องจากกิจการหนังสือพิมพ์แยกออกจากโรงพิมพ์เด็ดขาด จึงไม่มีผลใดๆต่อการจัดการด้านการเงินของหนังสือพิมพ์เท่านั้น เนื่องจากมีกิจการโรงพิมพ์เป็นของตนเอง ดังนั้นในส่วนของการพิมพ์เอกสารและการจัดหน้า จึงสามารถใช้พนักงานพิมพ์และ อาร์ตเวิร์ค (Artwork) ของโรงพิมพ์”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

สำหรับหนังสือพิมพ์ “เอกราช” แม้จะมีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง แต่ระบบที่ใช้พิมพ์ยังเป็นระบบตัดปะ ไม่ใช้ระบบถ่ายฟิล์ม เพราะมีต้นทุนสูง ซึ่งมีการใช้แม่พิมพ์ที่ใช้แล้วและสามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ที่จ้างทำแล้วสามารถลบออกไปทำใหม่ได้เพื่อลดต้นทุน

ความคิดเห็นในเรื่องการมีโรงพิมพ์ แทนพิมพ์เป็นของตนเองนั้น เจ้าของผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีก 6 ฉบับได้แก่ “ลานนาโพสต์” “ประชาชน” “ตะเบรค” “อาณาจักรเหนือ” “สัจจชาติไทย” และ“ลำปางเศรษฐกิจ” เห็นว่าธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ทำอยู่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก ไม่ควรมีโรงพิมพ์แทนพิมพ์เป็นของตนเอง เพราะเป็นภาระทั้งในเรื่องต้นทุน การบริหารจัดการ เมื่อมีแทนพิมพ์เป็นของตนเอง เพราะจำเป็นต้องรับงานพิมพ์อื่นๆ ด้วย เพื่อเพิ่มรายรับ เช่น รับจัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่นๆ ที่อยู่จังหวัดใกล้เคียง รับพิมพ์ปฏิทิน การ์ดอวยพร เป็นต้น ธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีทุนน้อย ไม่มีประสบการณ์ในการผลิตสิ่งงานพิมพ์ นอกจากนั้นยังต้องแข่งขันกับธุรกิจงานพิมพ์ในลำปางที่มีอยู่จำนวนมาก ธุรกิจงานพิมพ์เหล่านี้มีลูกค้าประจำอยู่แล้ว ดังนั้นหากธุรกิจหนังสือพิมพ์จะมีแทนพิมพ์ด้วยแล้วในเรื่องของการหาลูกค้างานผลิตสิ่งพิมพ์ก็ไม่ง่ายนัก ที่สำคัญเรื่องของต้นทุนในการผลิตอาจจะไม่คิดกันอย่างจริงจังครบถ้วน

“ผมสนับสนุนว่า ‘ลานนาโพสต์’ ไม่จำเป็นต้องมีแทนพิมพ์เป็นของตนเองเพราะเรายังพิมพ์ไม่มาก คนเราน้อย หากมีแทนพิมพ์ต้องบริหารคน เครื่องจักรเพิ่มเติม ทั้งยังต้องรับงานพิมพ์อื่นๆ ด้วย เพื่อให้โรงพิมพ์สามารถอยู่ได้ ซึ่งตรงนี้ต้องใช้คนและประสบการณ์มาก ซึ่งลำปางมีธุรกิจโรงพิมพ์มากอยู่แล้ว”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ 2 ฉบับคือ หนังสือพิมพ์ “สะกิดข่าว” กับ หนังสือพิมพ์ “ลำปางนิวส์” ปัจจุบันไม่มีแทนพิมพ์เป็นของตนเอง แต่มีแนวคิดที่จะมีโรงพิมพ์เอง ในส่วนของหนังสือพิมพ์ “สะกิดข่าว” นอกจากจะประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแล้ว เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหารยังเป็น ผู้สื่อข่าวช่อง 7 สี เป็นนักจัดรายการวิทยุและประกอบธุรกิจโฆษณา เช่น รับทำป้ายไวเนล ป้ายผ้า คัทเอ้าท์ต่างๆด้วย ส่วนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์นั้นจะมีมุมมองในเรื่องของความเร็วของเหตุการณ์ และข่าวสารเป็นหลัก

“เป้าหมายสูงสุดของการทำสื่อคือ การมีแทนพิมพ์เป็นของตนเองให้ได้ ถ้าไม่มีก็เหมือนกับการไปไม่ถึงจุดนั้น ข้อดีของการมีแทนพิมพ์เป็นของตัวเองคือ สามารถลดต้นทุนได้กว่า 50 เปอร์เซ็นต์ และสามารถรับงานอื่นได้ ปัจจุบันโรงพิมพ์ในจังหวัดลำปางและเชียงใหม่คิดราคาค่าพิมพ์แพง ดังนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ในลำปางจึงส่งไปพิมพ์ที่จังหวัดนครสวรรค์ คิดว่าถ้าผมมีแทนพิมพ์และรับงานพิมพ์ในราคาไม่แพงจะทำให้ได้งานพิมพ์จากจังหวัดใกล้เคียงจำนวนมาก เพราะจังหวัดลำปางเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมของหลายจังหวัด”

(ณัฐวุฒิ สุขยิ่ง เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สะกิดข่าว, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2550)

“หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะอยู่ได้เรื่องคน ทูน และเทคโนโลยีการพิมพ์เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เพราะผมเป็นนักหนังสือพิมพ์อาชีพ หากไม่ทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ไม่ว่าจะไปทำอะไร ผมมองการณ์ไกลเมื่อเราอยู่ตรงนี้ อยู่อีกนานจึงคิดว่าเป็นเรื่องจำเป็น ทั้งความรวดเร็ว ความถูกต้องของข่าวของระบบการพิมพ์ที่ไม่ต้องเร่งรีบเหมือนทุกวันนี้ คุณภาพหนังสือพิมพ์จะเพิ่มขึ้น”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

2.2.3 การบริหารจัดการหน่วยงานธุรกิจหรือกองการจัดการ

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 10 ฉบับ แสดงความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ต้องให้ความสำคัญกับหน่วยงานหารายได้เป็นอย่างยิ่ง เช่น แผนกโฆษณา และจัดจำหน่าย โดยมีการจัดแบ่งกลุ่มโฆษณาสินค้าท้องถิ่น กลุ่มโฆษณาสินค้าทั่วไป ซึ่งหนังสือพิมพ์ที่วางแผงในต่างจังหวัดจะรับผิดชอบการหาโฆษณาจากจังหวัดใกล้เคียงที่ส่งหนังสือพิมพ์ไปจัดจำหน่ายด้วย

นอกจากนี้มีบางฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “ลานนาโพสต์” จะไม่รับโฆษณาย่อย เพราะโฆษณาย่อยแล้วไม่คุ้มกับการลงทุน เนื่องจากมีต้นทุนในเรื่องของบุคลากรที่ต้องมาทำอาร์ตเวิร์ค (artwork) โฆษณา และเก็บเงินเพิ่มมากขึ้น ในที่สุดจึงต้องยกเลิกไปแล้ว และรับลงโฆษณาเฉพาะโฆษณาขนาดใหญ่มากกว่า การส่งเสริมทางการตลาดของหนังสือพิมพ์ของผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางมีหลากหลายรูปแบบ

1) การจัดการด้านส่งเสริมการตลาด

(1) ด้านรูปแบบเนื้อหา

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นองค์กรขนาดเล็ก จึงจัดแบ่งองค์กรเป็นแผนกต่างๆ ค่อนข้างยาก คุณภาพของเนื้อหาเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้จัดหาโฆษณามาลงได้ นอกจากนี้หากหนังสือพิมพ์สามารถนำเสนอเนื้อหาที่มีประโยชน์กับผู้อ่านอย่างแท้จริงแล้วก็น่าจะดำเนินกิจการได้ด้วยการขยายฐานสมาชิกเพิ่มขึ้น

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในลำปาง 5 ใน 10 ฉบับ มีรูปแบบการเพิ่มสีสันที่น่าสนใจ ได้แก่ “ลำปางนิวส์” “สะกิดข่าว” “แมงมุม” “ลานนาโพสต์” และ “อาณาจักรเหนือ” เป็นหนังสือพิมพ์ขนาดคัดสอง ปก 4 สีหน้าหลัง ใช้กระดาษปอนด์ทั้งเล่มเพื่อให้อ่านง่ายสบายตา จำนวน 16-20 หน้า แม้จะเป็นการลงทุนที่สูงก็ตาม ส่วนอีก 4 ฉบับ ได้แก่ “เอกราช” “ตะเอบเรค” “ประชาชน” และ “ลำปางเศรษฐกิจ” แม้จะเป็นหนังสือพิมพ์ขนาดแทบลอยด์ ก็มีการปรับรูปแบบให้น่าสนใจ โดยจัดพิมพ์เป็นปก 4 สี

ในเรื่องของการจัดหน้า หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” กับ “สะกิดข่าว” จะไม่จัดหน้าให้มีโฆษณาแน่นเกินไปจนทำให้คนอ่านไม่สบายตา แม้ว่าจะมีการร้องขอจากผู้ซื้อโฆษณาก็ตาม โดยพยายามไม่ให้หน้านั้นมีเพียงแต่โฆษณา ยกเว้นหน้า 4 สีหน้าสุดท้าย เนื่องจากเป็นที่สะดุดตาของคนอ่าน ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้อ่านไม่มีใครตั้งใจอ่านแต่โฆษณา ดังนั้นในแต่ละหน้าจึงต้องมีคอลัมน์ หรือภาพข่าวและโฆษณาในหน้าเดียวกัน

เนื้อหาของหนังสือพิมพ์เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ 6 ฉบับ ได้แก่ “แมงมุม” “ลำปางนิวส์” “สะกิดข่าว” “ลานนาโพสต์” “อาณาจักรเหนือ” และ “เอกราช” เน้นข่าวเหตุการณ์เป็นหลัก โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยข่าวสังคม การเมือง เศรษฐกิจ บันเทิง กีฬา การศึกษาและวัฒนธรรม โดยหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ “ลานนาโพสต์” เน้นข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่กว่าฉบับอื่นเป็นหลัก ส่วน “สัญญาดีไทย” “ตะเอบเรค” และ “ประชาชน” เน้นข่าวสังคม ในขณะที่ “ลำปางเศรษฐกิจ” เน้นเนื้อหาข่าวเศรษฐกิจ ในพื้นที่ 4 อำเภอตอนใต้ของจังหวัดลำปาง คืออำเภอเถิน แม่พริก สบปราบ เสริมงาม

ส่วนหนังสือพิมพ์ “สะกิดข่าว” และ “ตะเอบเรค” นำเสนอเนื้อหาให้กว้างขึ้น ครอบคลุมข่าวสารความเคลื่อนไหวจากระดับจังหวัดเป็นระดับภูมิภาค เพราะมีนโยบายที่ขยายฐานผู้อ่านได้กว้างขวางขึ้นในระดับภูมิภาค ผลที่ตามมาคือ โฆษณาสินค้า บริการต่างๆ ก็เพิ่มขึ้นตามกลุ่มผู้บริโภคที่ขยายตัวตามอาณาเขตที่จัดจำหน่ายมากขึ้นไปด้วย แต่ที่ผ่านมายังไม่

ประสบความสำเร็จในด้านโฆษณาเท่าที่ควร เนื้อหาข่าวมีส่วนช่วยกำหนดยอดพิมพ์ของหนังสือพิมพ์

“เราต้องดูเนื้อหาหลักๆ หัวใจสำคัญอย่างหน้าหนึ่งก็ต้องดูตั้งแต่การพาดหัว จะพาดหัวอย่างไร จัดข่าวจัดภาพข่าวไหนเป็นหัวใหญ่ หัวรองจะต้องวิเคราะห์ เราต้องจับจุดที่คนอ่าน อย่าไปจับจุดที่คนเขียน หากทำตามความคิดอุดมการณ์นั้นเจ๊งแน่ เพราะตลาดมันแคบ ค่าใช้จ่ายสูง เราต้องทำให้มีคนอ่าน มีคนลงโฆษณา ผมจับจุดได้ว่าข่าวที่ขายดี คือข่าวชาวบ้าน เหมือนหนังสือพิมพ์ส่วนกลางอย่างไทยรัฐ เดลินิวส์ เอาข่าวชาวบ้านนำ ข่าวเหตุการณ์นำ ข่าวเศรษฐกิจหน้าๆ นำมาเป็นข่าวรองเพื่อดึงคนมาอ่าน แต่เราก็ไม่ได้เน้นด้านเดียว อย่าคิดว่าข่าวประเภทอุบัติเหตุ ยิ่งกันตายนั้นไม่มีประโยชน์ ในทางกลับกันมันเป็นอุทธาหรณ์ที่ใกล้ตัว คนอ่านจะได้นำเรื่องพวกนี้มาระมัดระวัง

ส่วนหน้าในนั้นโดยหลักการก็คือ ผมไม่ยอมให้ผู้อ่านเปิดหน้าสองหน้าแล้วก็ทิ้ง อยากให้คนอ่านเปิดทุกหน้า ดังนั้นเราต้องแชร์ความสำคัญกับทุกหน้า ทั้งข่าวสังคม เศรษฐกิจ การเมือง บันเทิง กีฬา บางหน้าผมก็ต้องเขียนเองเพราะหาใครเขียนไม่ได้และเป็นเรื่องที่เราถนัด อย่างบทบรรณาธิการ ในความเป็นจริงผมต้องเขียนเองตลอด แต่ผมไม่มีเวลา ก็ต้องแบ่งให้คนในกองบรรณาธิการ เขียนแล้วหมุนเวียนกัน โดยเราจะตรวจสอบอีกที ผมสอนน้องๆ ใน ‘ลำปางนิวส์’ ทุกคนเสมอว่า อย่าใช้น้ำหนังสือพิมพ์ไปโต้ตอบกับใครเพื่อความสะใจ คนอ่านเขาไม่รู้เรื่อง ไม่ได้ประโยชน์อะไรกับการควักเงิน 10 บาทซื้อ หนังสือพิมพ์ ‘ลำปางนิวส์’ แล้วมีแต่พล่ามเรื่องส่วนตัวไร้สาระ คำนั่นเพื่อสนองตัณหาด้วย”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับ เช่น “เอกราช” จะเพิ่มการแข่งขันด้านการข่าวโดยการเชิญคอลัมนิสต์ที่มีประสบการณ์มานาน มีชื่อเสียง น่าเชื่อถือเพื่อภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ คุณภาพของบทความบทวิเคราะห์ รวมทั้งเน้นการส่งเสริมทางการตลาดโดยการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดลำปาง

“ปัจจุบัน ‘เอกราช’ มีปัญหาขาดทุน หากพิจารณารายรับกับรายจ่ายแล้ว จะเห็นได้ว่ายังเลี้ยงตัวเองไม่ได้ เพราะรายจ่ายเป็นค่าจ้างเงินเดือนพนักงาน และอุปกรณ์ใช้สอย ต่างๆ (ไม่รวมต้นทุนจากการพิมพ์) อยู่ที่ประมาณเดือนละ 50,000 บาท ในขณะที่รายรับจากการโฆษณา มีเพียงเดือนละประมาณ 30,000 บาท ทำให้ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ต้องปรับกลยุทธ์ ในเรื่องหนึ่งรูปแบบหนังสือพิมพ์ คือเพิ่มสีสันของปกให้สะดุดตา แต่ยังเป็นเล่มเล็ก ดัดสองพิเศษ เน้นเนื้อหาด้านในให้เข้มข้น และจำหน่ายในราคา 5 บาท เท่าเดิม สอง ออกวางแผงให้เร็วขึ้น จากเดิมวางแผงวันอาทิตย์-จันทร์ ต้องวางให้ได้ในวันศุกร์ พร้อมกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น สาม ขยายตลาดโดยมีแผนที่จะประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รับ ‘หนังสือพิมพ์เอกราช’ ไปวางไว้ตามที่อ่านหนังสือในหมู่บ้าน ให้ประชาชนอ่าน นอกจากนั้นจะขยายตลาดในอำเภอรอบนอก โดยส่งผ่านสายหนังสือเอง เพิ่มเป็นอำเภอละ 5 ฉบับ และสี่ เพิ่มคนในการหาโฆษณาให้มากขึ้น”

(ไชยยันต์ เปรมทอง บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เอกราช,
สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

“ในการกำหนดยอดพิมพ์ในแต่ละสัปดาห์จะดูจากแนวโน้มความน่าสนใจของข่าวเป็นหลัก เพราะจะพิมพ์และส่งแผงเพียงครั้งเดียวเท่านั้น หากหนังสือขายดี ไม่มีการเก็บจากแผงที่เหลือมาก ไปวางแผงที่เหลือน้อย เพื่อประหยัดเวลา แรงงาน และค่าน้ำมันในการส่งหนังสือ”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“หนังสือที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศไทยไม่ใช่หนังสือพิมพ์รายวัน แต่เป็นนิตยสารคือ ‘คู่อสร้างคู่สม’ สูงสุดของประเทศไทยเลย ก็เลยรู้ว่าคนไทยต้องปรุปรุสคล้ายคู่อสร้างคู่สม แต่มาเป็นเนิ่นพื้นที่บ้านนอก ท้องถิ่น คงไม่หลากหลายมาก ควรมีการเมืองเข้าไปแทรก เพราะผมถนัดด้านการเมืองพอสมควร เป็นหัวหน้าข่าวการเมือง อยู่ฐานเศรษฐกิจ ถึงแม้จะเป็นหัวหน้าด้านเศรษฐกิจก็จริง แต่ทั้ง 17 จังหวัดเราดูทุกเรื่องไป เพราะฉะนั้น สส.ทุกจังหวัด ประชานหอการค้า ประชานอุตสาหกรรม 17 จังหวัดผมคลุกคลีหมด แล้วไปอยู่รัฐสภา อยู่ทำเนียบ นี่หน้าที่หลักๆผม มันก็เลยออกในรูปแบบว่ามีข่าวการเมือง และผสมระหว่างมติดชนสุดสัปดาห์กับคู่อสร้างคู่สมเป็น”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์เดอะเบรคและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

(2) ราคา

ในเรื่องของราคา เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์
ทุกคนบ่งบอกว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางจะขายต่ำกว่าราคาทุน โดยหนังสือพิมพ์
“แมงมุม” “ลานนาโพสต์” “ลำปางนิวส์” “อาณาจักรเหนือ” “ตะเบรค” และ“สะกิดข่าว”
จำหน่ายในราคาฉบับละ 10 บาท ในขณะที่ต้นทุนจะอยู่ที่เล่มละ 13-15 บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนที่
พิมพ์ หนังสือพิมพ์ “ประชาชน”จำหน่ายเล่มละ 30 บาท โดยมีต้นทุน 40 บาทต่อเล่ม
หนังสือพิมพ์ “เอกราช” และ“สัณหาไทย” จำหน่ายเล่มละ 5 บาท ในขณะที่ต้นทุนเล่มละ 8-10
บาท การกำหนดราคามีปัจจัยต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้องได้แก่ การไม่กำหนดราคาสูงกว่าหนังสือพิมพ์
ท้องถิ่นอื่นๆที่วางแผงอยู่ และไม่สูงกว่าหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมากนัก อย่างไรก็ตามการแบกรับ
ต้นทุนในการผลิต ทำให้หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” และ“ลำปางนิวส์” เคยมีความคิดที่จะเพิ่มราคา
จำหน่ายหนังสือ ในช่วงที่ราคากระดาษและราคาน้ำมันพุ่งสูง และโรงพิมพ์ขอขึ้นราคาการผลิต
แต่ไม่ได้ดำเนินการ เพราะไม่ต้องการผลกระทบให้ผู้อ่าน

“ในเรื่องของราคาจำหน่าย แม้ว่าจะเพิ่มเป็น 15 บาทก็ยังไม่คุ้มทุน ผม
ไม่ต้องการผลกระทบให้คนอ่าน เคยคิดว่าจะขึ้นราคาอยากเพิ่มเป็น 15 บาท แต่เงินเท่านี้ช่วยอะไร
ไม่ได้ ผมไม่อยากผลกระทบตรงนี้ไปให้คนอ่าน”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“เดิมที่เราจำหน่ายในราคาเล่มละ 10 บาท ผมเคยประกาศไว้เมื่อดำเนิน
ธุรกิจมาได้ปีกว่าๆว่าจะขึ้นราคาหนังสือพิมพ์เป็นเล่มละ 12 บาท เพราะต้นทุนในการผลิตสูงมาก
15-16 บาทต่อเล่ม แล้วแต่จำนวนการผลิตอีกที แต่ก็เลือกที่จะลดจำนวนหน้าแทน เพราะถ้า
หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆยังไม่ขยับ แล้วเราขยับขึ้นราคาก่อน จะส่งผลกระทบต่อยอดขายได้”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหารลำปางนิวส์,
สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“ที่ตั้งเป้าขายที่ 10 บาท เพราะที่อื่นขาย 10 บาทหมด แพงกว่านี้เขาไม่ซื้อ ผมเคยเปิดเล่มแรก 15 บาทก็มีคนซื้อ แต่ยังบอกว่าแพงไป เพราะของเรามัน 24 หน้า แล้วเล่มสั้น มันดูน้อย ขณะที่หนังสือพิมพ์บางฉบับ 20 หน้า 32 หน้า เล่มใหญ่ เลยดูว่าอ่านคุ้ม คนอ่านจะมีมุมมองต่างกันนะ อย่างเราอยู่ในวงการสื่อ เราจะมองว่าเปิดคู่มือแต่โฆษณาที่เป็นรายได้หลักของหนังสือพิมพ์ แต่เราก็ต้องขายหนังสือพิมพ์ได้ด้วยจึงจะมีคนลงโฆษณา”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

(3) การจัดจำหน่าย

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับระบุว่า การจัดจำหน่ายมีทั้งผ่านเอเย่นต์ซึ่งในลำปางมีเพียง 4-5 ร้านที่เป็นเอเย่นต์ ได้แก่ ร้านกัณฑ์เพ็ญ ร้านนิวเจริญรัตน์ ร้านศรีอยุธยา ร้านรุ่งโรจน์ และร้านวิทยากัณฑ์ ซึ่งจะส่งต่างอำเภอเป็นหลัก กับห้างสรรพสินค้าใหญ่ๆ เช่น ห้างเทสโก้โลตัส

ส่วนใหญ่แล้วหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ใช้วิธีให้พนักงานทำหน้าที่ส่งเอง หลายแห่ง ใช้นายหน้าบ้าง รถจักรยานยนต์บ้าง ไม่มีการส่งให้สมาชิกตามบ้าน เพราะเพิ่มภาระและต้นทุนในการจัดส่ง หากมีผู้อ่านสมัครเป็นสมาชิก การจัดการของแผงหนังสือเป็นผู้ดำเนินการจัดส่งให้

การวางแผงเป็นการฝากขาย ไม่ใช่การขายขาด เมื่อหนังสือพิมพ์เหลือต้องรับคืนจากแผง โดยส่วนใหญ่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง จ่ายให้แผงฉบับละ 2 บาท ยกเว้น “เอกราช” และ “สัจจชาติไทย” ที่จ่ายให้แผงฉบับละ 1 บาท หนังสือพิมพ์บางฉบับวางแผงในห้างสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “เมงมูม” เพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย โดยหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์บางฉบับเช่น “ลำปางนิวส์” “เมงมูม” วางแผงเร็วขึ้นเป็นวันศุกร์เพื่อช่วงชิงตลาด ส่วนหนังสือพิมพ์เอกราชซึ่งเดิมเคยวางแผงในวันจันทร์ก็ปรับเปลี่ยนมาวางแผงในวันเสาร์

หนังสือพิมพ์ที่เน้นการจำหน่ายในรูปแบบของการรับสมัครสมาชิกคือ หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” เนื่องจากรูปแบบและเนื้อหาของหนังสือพิมพ์คล้ายๆกับมติชน เน้นสั้น สดุดีสดาห์ และวางแผงเป็นรายเดือน หากวางแผงในตำแหน่งเดียวกันกับหนังสือเหล่านี้ ผู้อ่านจะเข้าใจว่าเป็นหนังสือส่วนกลาง ทำให้จำหน่ายได้น้อย เมื่อกลุ่มเป้าหมายหลักอยู่ที่ภาคประชาสังคม และองค์กรพัฒนาเอกชน ดังนั้น หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” จึงไม่ได้มุ่งเน้นที่ขายอย่างเดียว แต่ขายในรูปของสมาชิก ส่วนหนังสือพิมพ์ “สัจจชาติไทย” ที่สโมสรโรตารีพระบาทสมเด็จฯ

ประมาณมาเพื่อเผยแพร่กิจกรรมของสโมสร การจัดจำหน่ายจึงไม่เน้นในเชิงธุรกิจมากนัก ส่วนใหญ่กระจายให้สมาชิกสโมสร อีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยวางแผงจำหน่าย

“รูปแบบของ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ ที่คล้ายกับหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ แผงหนังสือจึงวางตำแหน่งไว้บริเวณเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ดังกล่าว ทำให้คนมองไม่เห็น โอกาสในการมองเห็นน้อยมาก คนรู้จักแต่ไปหาซื้อไม่ได้ ยกเว้นถามหา ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ คนขายก็จะหยิบให้ ผู้ประกอบการแผงหนังสือไม่ค่อยสนับสนุน ไม่เชื่อมั่นในหนังสือพิมพ์เกิดใหม่ บางแผงไม่ให้วาง ทำให้เราต้องมุ่งเป้าหมายของสมาชิกใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรต่างๆ ซึ่งจะใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์บ้าง ส่งตรงบ้าง โดยใช้ตัวแทนหรือฝากคนไปให้ ในเรื่องของราคา หนังสือพิมพ์ประชาชนจำหน่ายในราคา 30 บาทเท่ากับมติชนสุดสัปดาห์ ทีมงานมองว่าไม่แพงเกินไปเพราะมีคนระดับชาวบ้านมาหาซื้อ ทีมงานยอมสูญเสียส่วนแบ่งตลาดไปในส่วนของคนที่ไม่อ่านข้อมูล ไม่สละเงินซื้อ เพราะหากลดราคาเหลือ 10 บาท 15 บาท ก็จะแบกรับเรื่องต้นทุนไม่ไหว”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“ผมทำ ‘หนังสือพิมพ์สัญชาติไทย’ ไม่ได้เน้นในเรื่องธุรกิจมากนัก ผมเรียนบริหารธุรกิจเอ็มบีเอที่โยนกมา ส่วนตัวผมสนใจในเรื่องของการสื่อสารมวลชน ผมจึงจัดทำหนังสือพิมพ์กับเพื่อนๆ ที่เป็นสมาชิกสโมสรโรตารีพระบาท เขาก็สนับสนุนงบประมาณบางส่วน เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของสโมสร ทำเสร็จจึงแจกสมาชิกก่อน ที่เหลือจึงวางจำหน่าย แต่ไม่ได้คาดหวังอะไรมาทางด้านยอดขาย”

(พนมเทียน ไช้ศรี เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สัญชาติไทย, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2550)

ปัจจุบันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ไม่มีวางแผงในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล เพราะผู้อ่านสามารถติดตามผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลจากการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ และอินเทอร์เน็ต

“เมื่อก่อนเราสามารถวางแผนในวันหอย (ลือตเตอร์) ออกได้ แต่วันนี้ไม่ได้ เมื่อก่อนมีแต่วิทยุ เราให้พนักงานนั่งฟังนั่งพิมพ์ทันที แล้ววางแผนควบคู่หนังสือพิมพ์ แต่วันนี้มีอินเทอร์เน็ต เกือบทุกบ้านมีคอมพิวเตอร์ ยังมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ รู้ผลทันที การขายในวันหอยออกจึงเป็นเรื่องที่หมดสมัยไปแล้ว”

(อักรินทร์ พิษณุกุล เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์เอกราช, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

กลุ่มเป้าหมายที่กำลังเป็นกลุ่มหลักของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดสรรงบประมาณมาเป็นค่าสมัครสมาชิกหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมากขึ้น หนังสือพิมพ์หลายฉบับต้องเพิ่มเนื้อหาสาระ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นกว่าเดิม

สำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีการจำหน่ายในระดับภูมิภาคคือ “สะกิดข่าว” ที่วางแผนในจังหวัดเชียงราย ลำพูน เชียงใหม่ พะเยา กับ “ตะเบรค” ที่วางแผนใน 7 จังหวัดภาคเหนือ จะส่งผ่านรถโดยสารประจำทางไปให้กับแผงหนังสือในจังหวัดนั้นๆ

(4) การส่งเสริมการตลาด

การส่งเสริมการตลาดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางที่จะดำเนินการคล้ายๆกันคือ มักจะเข้าไปร่วมงานสังคม งานพิธีต่างๆในฐานะเจ้าของสื่อ เป็นการประชาสัมพันธ์หนังสือพิมพ์ไปในตัว การนำของขวัญไปอวยพรให้แหล่งข่าว เจ้าของโฆษณาในโอกาสต่างๆ เป็นการตรวจสอบความนิยมในตัวหนังสือพิมพ์ด้วย

การส่งเสริมการตลาดในลักษณะอื่นของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น อาจแตกต่างกันออกไป แล้วแต่ความถนัดของ เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางฉบับจัดงานครบรอบการก่อตั้งหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกปี คือ หนังสือพิมพ์ “ลานนาโพสต์” “สะกิดข่าว” โดย หนังสือพิมพ์ “สะกิดข่าว” มีการมอบประกาศเกียรติคุณให้กับบุคคลสาขาต่างๆที่ทำคุณประโยชน์ให้จังหวัดลำปาง ในขณะที่หนังสือพิมพ์ “ตะเบรค” ลดราคาค่าโฆษณาถ้าลงโฆษณาต่อเนื่อง 3-6 เดือน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับได้แก่ หนังสือพิมพ์ “ลำปางนิวส์” จะจัดกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้องค์กรเป็นประจำทุกปี ในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ สาขาวิทยาการจัดการ สาขาการประชาสัมพันธ์ ในสถาบันการศึกษาต่างๆที่สนใจ 200-300 คน เพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้ได้ประสบการณ์จากผู้สื่อข่าวอาชีพ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้ ไม่เน้นการจัดงานครบรอบของหนังสือพิมพ์ เนื่องจากบรรณาธิการบริหารเห็นว่าไม่คุ้มค่า ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับหนังสือพิมพ์ “ลำปาง

เศรษฐกิจ” ที่จะร่วมกับชมรม สโมสร สมาพันธ์ต่างๆจัดกิจกรรมสัมมนาเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้หนังสือพิมพ์และองค์กร

“ปัจจุบันวิธีการส่งเสริมการหาโฆษณา คือ การฝึกคนให้ทำงานด้านการตลาด ให้เรียนรู้วิธีการพูด มีเทคนิคดึงดูดความสนใจ และอาจมีการลดราคาค่าโฆษณาเป็นเปอร์เซ็นต์ ในกรณีที่ลงโฆษณาเป็นเวลานาน 3 เดือน 6 เดือน นอกจากนั้นยังมีการนำหนังสือพิมพ์ไปวางตามร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ เพื่อให้หนังสือพิมพ์เป็นที่รู้จัก รอฟังผลตอบรับจากความคิดเห็นของผู้อ่าน และมีการปรับปรุงแก้ไข”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ตะแบกและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“‘เอกราช’ มีปัญหาขาดทุน หากพิจารณารายรับกับรายจ่ายแล้วจะเห็นว่ายังเลี้ยงตัวเองไม่ได้ เพราะรายจ่ายเป็นค่าจ้างเงินเดือนพนักงาน และอุปกรณ์ใช้สอยต่างๆ (ไม่รวมต้นทุนจากการพิมพ์) อยู่ที่ประมาณเดือนละ 50,000 บาท ในขณะที่รายรับจากการโฆษณา มีเพียงเดือนละประมาณ 30,000 บาท ทำให้ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ต้องปรับกลยุทธ์ ในเรื่องหนึ่ง รูปแบบหนังสือพิมพ์ คือเพิ่มสีสันของปกให้สะดุดตา แต่ยังเป็นเล่มเล็ก คัดสองพิเศษ เน้นเนื้อหา ด้านในให้เข้มข้น และจำหน่ายในราคา 5 บาท เท่าเดิม สองออกวางแผงให้เร็วขึ้นจากเดิมวางแผงวันอาทิตย์-จันทร์ ต้องวางให้ได้ในวันศุกร์พร้อมกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น สามขยายตลาดโดยมีแผนที่จะประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รับ ‘หนังสือพิมพ์เอกราช’ ไปวางไว้ตามที่อ่านหนังสือในหมู่บ้าน ให้ประชาชนอ่าน นอกจากนั้นจะขยายตลาดในอำเภอรอบนอก โดยส่งผ่านสายหนังสือเอง เพิ่มเป็นอำเภอละ 5 ฉบับ และสีเพิ่มคนในการหาโฆษณาให้มากขึ้น

(ไชยยันต์ เปรมทอง บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เอกราช, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

ด้านหนังสือพิมพ์ “ประชาชน” ส่งเสริมการตลาดของหนังสือโดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับการรัฐ เอกชน ประชาชนในเวทีต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

“ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ ใช้หลักการมีส่วนร่วมทั้งกับสังคม เข้าไป
ร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมกับการจัดงานของหน่วยงานที่เห็นว่ามันเป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น
จัดเวทีเสวนาในเรื่องของน้ำท่วม บางครั้งไม่ได้ไปจัดเอง แต่ไปร่วมงาน โดยมีป้ายประชาสัมพันธ์
หนังสือพิมพ์ หรือบางครั้งนำหนังสือพิมพ์ไปแจกให้อ่าน เพื่อให้หนังสือพิมพ์เป็นที่รู้จัก”

(ศษากานต์ แก้วแพร่' เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“สำหรับเรื่องโฆษณา มีการจัดลำดับความสำคัญ เมื่อถึงเวลาที่
เหมาะสมก็จะรุกไปหากลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นสินค้าที่เหมาะสมกับฤดูกาล ดังนั้นอันดับหนึ่งจะเจาะ
ตลาดสินค้าที่สามารถขายได้ทุกฤดูกาล อันดับสองคือสินค้าที่สามารถขายได้เฉพาะช่วงเวลาใดเวลา
หนึ่ง อันดับสาม ผมให้ความสำคัญกับส่วนราชการ ถ้าผมดูแลคุณมาตลอด ถ้าปีใหม่จะให้ผมสัก
ครั้งได้ไหม นอกจากนั้นในเรื่องของการส่งเสริมยอดขาย หรือประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของ
หนังสือพิมพ์ ผมได้ร่วมกับชมรมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดลำปางจัดการสัมมนาเพื่อเตรียมการรับ
นโยบาย Amazing Thailand ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นการเปิดวิสัยทัศน์ของนักธุรกิจ
ในลำปางโดยมุ่งหวังให้รู้จัก ‘หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ’ มากขึ้น”

(ทงศักดิ์ ดุลยพิทักษ์' เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

“ ‘ลานนาโพสต์’ เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนว่า เป็นคน
ระดับกลางขึ้นไปที่มีการศึกษา ผู้ส่งโฆษณาก็เช่นกัน จะรู้กลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมของธุรกิจของ
ตนเอง ‘ลานนาโพสต์’ จึงต้องเน้นไปที่โฆษณาหลักๆ ไม่เน้นโฆษณาย่อย ดีเพราะมีบุคลากรจำกัด
ไม่ต้องเสียเวลาไปตามเก็บค่าโฆษณาหลายที”

(ไพฑูรย์ ศุภสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับเช่น “สะกิดข่าว”
บรรณาธิการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมธุรกิจในภาพรวมด้วย โดยอาศัยสื่อวิทยุที่ตนเอง
จัดอยู่ทุกวัน ทางเอฟ.เอ็ม 90 เมกกะเฮิร์ตซ์ แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เหลืออีก 9 ฉบับ ไม่มี
หน่วยงานประชาสัมพันธ์หนังสือพิมพ์ตัวเอง จึงเป็นลักษณะการนำเสนอข่าว/ภาพข่าว ที่
หนังสือพิมพ์เข้าไปช่วยเหลือสังคมและองค์กรต่างๆ หรือส่งหนังสือพิมพ์ของตนเองให้นักจัด

รายการวิทยุไปเล่าข่าวในสถานีวิทยุ ทั้งคลื่นหลักและวิทยุชุมชนมากกว่า ซึ่งจะเป็นการสร้าง ภาพลักษณ์ให้หนังสือพิมพ์ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” มีการแยกคนทำตลาดด้านโฆษณา ออกจากทีมบริหารหรือกองบรรณาธิการชัดเจน เพื่อให้มีอิสระในการทำงาน

2) การบริหารการเงิน

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 7 ใน 10 ฉบับของจังหวัดลำปาง ไม่มีการบริหาร การเงินที่เป็นระบบ ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของเจ้าของหนังสือพิมพ์ที่จัดการเอง ไม่มีฝ่ายการเงิน

ส่วนหนังสือพิมพ์ “ประชาชน” “แมงมูม” และ “ลำปางนิวส์” เป็น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีการจัดการด้านการเงินที่ค่อนข้างเป็นระบบ มีการจัดการระบบเอกสาร เมื่อ เอาหนังสือไปวางแผง จะมีใบฝากวางหนังสือ เมื่อไปรับหนังสือคืนก็จะมีใบรับสินค้าคืนเพื่อยืนยัน แล้วจึงวางใบเสร็จรับเงิน

“การเก็บเงิน ระบบเอกสาร ระบบวางบิล ระบบใบเสร็จรับเงินต้องเป็น เชิงธุรกิจ ไม่ใช่แค่บอกว่าพี่เก็บค่าโฆษณาแล้วนะ แล้วจบ ไม่ใช่แค่นั้น การที่จะเป็นองค์กร มัน ต้องมีการบริหารจัดการ ไม่ใช่ว่าข่าวเสร็จตีพิมพ์แล้วขาย แล้วจบ ไม่ใช่แค่นั้น เก็บเงินไม่ใช่จาก มือถึงมือ ต้องมีเอกสาร ทุกอย่างที่เป็นงานประสานงานต้องมีเอกสารหมด นอกจากเรื่องของระบบ เอกสารแล้ว ทีมงาน ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ ยังมีการคิดคำนวณเรื่องต้นทุนเบ็ดเสร็จทั้งหมด เพื่อ ประเมินภาวะการเงินด้วยเช่นกัน การทำธุรกิจตอนเริ่มต้นไม่จำเป็น ต้องเป๊ะ แต่มันจะดีต่อเราถ้าเรา โตเป็นองค์กรใหญ่ ทุกวันนี้คนอื่นเขาคิดว่าเขาอยู่ได้เพราะไม่ได้คิดต้นทุนตรงนี้ ที่ ‘หนังสือพิมพ์ ประชาชน’ ทำแล้วบอกว่าขาดทุนเพราะคิดทุกอย่างรวมเข้าไว้แล้ว”

(ศรชานันต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“รายได้จากการโฆษณาสามารถทำให้หนังสือพิมพ์พออยู่ได้ เพราะไม่มี ค่าจ้างพนักงาน มีแต่คนจัด artwork ที่จะให้เงินเมื่อมีให้ หรือบางครั้งให้เป็นค่าโฆษณาโดยให้คน จัด artwork ไปเก็บเงินเอง ดูเหมือนว่ามีรายได้ค่าโฆษณาพอที่จะจ่ายโรงพิมพ์ แต่ ‘หนังสือพิมพ์ ลำปางเศรษฐกิจ’ มีปัญหาสภาพคล่องเพราะค่าโฆษณาที่จะเก็บได้นั้นต้องลงหนังสือพิมพ์ไปแล้ว อย่างน้อย 2-3 ฉบับ ทำให้เงินลงทุนไม่พอ หนังสือพิมพ์จึงวางแผงได้ไม่ตรงเวลา”

(ทณงศักดิ์ ดุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

ตอนที่ 3 ปัจจัยภายนอกองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการเมือง

ในเรื่องของปัจจัยด้านการเมืองนั้น เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง 7 ใน 10 ฉบับยกเว้น หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” “สะกิดข่าว” และ “เอกราช” ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นส่งผลกระทบในด้านบวกต่อการประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ทั้งในด้านการข่าวที่ได้รับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น และการโฆษณาที่มีนักการเมืองมาซื้อพื้นที่ลงโฆษณาหาเสียงมากขึ้น

ในขณะที่อิทธิพลทางการเมืองไม่ส่งผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพราะปัจจุบันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ไม่มีนักการเมืองระดับชาติเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วน มีเพียงนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์อยู่แล้วเป็น เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ อีกทั้งบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งกับกลุ่มต่างๆ

“เรื่องข่าวการเมืองก็มีส่วนในด้านยอดขาย แต่ทั้งนี้ต้องมีการจับประเด็น แต่การเมืองเป็นอะไรที่ sensitive นะ ถ้ามีปัญหาาก็เดือดร้อน แต่ผมชี้แจงได้ ผมไม่ได้รับเงินมาเขียนนี้ ข่าวก็คือข่าว แต่ต้องเป็นข่าวจริง ไม่ใช่เป็นข่าวปล่อยหรือว่าฟังจากใครมา บ้านเราการเมืองไม่นิ่ง แต่ไม่รุนแรง มันคุยกันได้ บางข่าวลูกน้องผมไปเขียนติดก็โทรมาต่อว่ากันได้ ก็จบกัน แต่เจอกันในงาน เราอธิบายได้ เพราะผมเชื่อว่าลูกน้องผมนี้เขียนจากความเป็นจริง”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“การเมืองมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่บ้าง การอยู่ในแวดวงหนังสือพิมพ์มาโดยตลอด จิตวิญญาณของความเป็นสื่อมีมาก ดังนั้นจึงมุ่งเน้นนำเสนอข้อเท็จจริงของข่าวสาร และพยายามให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย การนำเสนอข่าวสารของนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จึงนำเสนออย่างทั่วถึง ไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เนื่องจากนักการเมืองบางคนจะจัดงบประมาณส่งเสริม สนับสนุนการลงโฆษณาของหนังสือพิมพ์ หากมีการร้องเรียน ร้องทุกข์ของประชาชน องค์กรต่างๆ หนังสือพิมพ์ถ้าปองนิวส์ ก็ไม่หลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอข่าว แต่ประเด็นในการนำเสนอหรือความรุนแรงของข่าวอาจจะลดระดับลงไปบ้าง บางครั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็ส่งผลดีทั้งในเรื่องของข่าวสารที่มีมากขึ้น งบประมาณที่จะได้มากขึ้น หากเราสามารถติดตามเก็บเงินค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ครบ”

(ชาติรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ถ้าปองนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“เคยรับเงินจากนักการเมือง ทำมา 3 ฉบับ แต่มีผู้ใหญ่ที่ให้ความเคารพนับถือแนะนำว่า การรับเงินจากทั้งสองส่วนนี้จะทำให้หนังสือพิมพ์ไม่มีอิสระในการลงข่าว จึงไม่มีการเอาโฆษณาจากการอวยพรในโอกาสต่างๆ จากนักการเมือง แต่ถ้าเป็นการซื้อพื้นที่โฆษณาเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งหมายเลขต่างๆนั้น ‘หนังสือพิมพ์เดอะเบรค’ ก็รับไว้”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์เดอะเบรค, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง มีผลต่อ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ เฉพาะเรื่องข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลดีต่อหนังสือพิมพ์มากเพราะ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ นำเสนอข่าวเชิงวิเคราะห์ เรื่องอื่นไม่มีผลด้านธุรกิจ เนื่องจากประชาชนไม่ได้ดำเนินงานโดยอิงนักการเมือง โดยเฉพาะเรื่องทุน สำหรับรายได้จากการเช่าพื้นที่โฆษณาในการเลือกตั้งมีเล็กน้อย เพราะเป็นหนังสือพิมพ์ใหม่ คนที่ลงต้องการสื่อในเชิงมวลชนมากๆ แต่ หนังสือพิมพ์ประชาชนยังไม่ถึงมวลชนมากพอที่จะทำให้เขาไวใจ อีกประการหนึ่งคือ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ เป็นหนังสือพิมพ์ราย 30 วัน ถ้าการเลือกตั้งระยะยาวก็อาจจะได้ประโยชน์จากการเช่าพื้นที่โฆษณาบ้าง”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

กล่าวโดยสรุป การเมืองยังมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวสารและต่อการดำเนินงานธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง แต่ไม่อยู่ในระดับที่รุนแรงเหมือนสมัยอดีต คือไม่มีนักการเมือง นายทุนเข้ามาเป็นกลุ่มทุนหรือหุ้นส่วน แม้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับมีนักการเมืองท้องถิ่นเป็นเจ้าของ แต่ก็มีวิญญูณของความเป็นสื่อมวลชน ในการใช้วิจารณ์ญานนำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง อิทธิพลของการเมืองที่ยังมีอยู่จะอยู่ในลักษณะการเข้าพื้นที่โฆษณาหาเสียง หรืออวยพรในเทศกาลต่างๆ ทำให้เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ อาจนำเสนอข่าวสารต่อนักการเมืองไม่ครบถ้วนและครอบคลุม

3.2 ปัจจัยด้านกฎหมาย

ปัจจัยด้านกฎหมายมีความสำคัญอย่างยิ่ง เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ต้องมีความรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่สำคัญได้แก่ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 ที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนขออนุญาตก่อตั้งหนังสือพิมพ์ รวมทั้งกฎหมายควบคุมสื่อมวลชนทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา ซึ่งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอาจได้รับผลกระทบ เกี่ยวกับเรื่องนี้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง มีที่ปรึกษาด้านกฎหมายประจำสำนักงาน หนังสือพิมพ์ทั้ง 10 ฉบับในจังหวัดลำปางมีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องกับกองบังคับการตำรวจจังหวัดลำปาง ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484

มีหนังสือพิมพ์เพียงสามฉบับเท่านั้นที่ถูกฟ้องร้องจากนักการเมือง และบุคคลที่ถูกพาดพิงจากหนังสือพิมพ์ คือ “แมงมุม” “สะกิดข่าว” และ “ตะเบรค” แต่บรรณาธิการยืนยันว่านำเสนอข่าวสารตามข้อเท็จจริง ตรงไปตรงมา โดยหนังสือพิมพ์ “ตะเบรค” กับ “แมงมุม” ตกลงยอมความกันได้จึงถอนฟ้องกันไป ส่วนหนังสือพิมพ์ “สะกิดข่าว” ศาลตัดสินให้ชนะคดีหมิ่นประมาท

“เคยถูกฟ้องร้องครั้งหนึ่ง แต่ไม่ใช่กรณีนักการเมืองนะแต่ผมเชื่อกับลูกน้องว่ามันเป็นข่าวจริงก็จบ ตอนหลังเขาก็เลยถอนฟ้องเราใช้สายกลาง เราไม่ไปว่าให้ใครเสียหาย ข้อนี้เคยบอกว่าไม่ดี มันเป็นการดูถูกคนอ่าน เพราะภาษามันแรงไป”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“ผมเคยถูกฟ้องร้องครั้งหนึ่ง เป็นเรื่องการนำเสนอข่าวว่ามีนักการเมืองใหญ่ให้เงินสนับสนุนผู้สมัครสส.อีกเขตหนึ่ง เพื่อให้ได้รับเลือกตั้ง ผมเชื่อมั่นว่าข่าวสารที่ได้มาเป็นความจริง แต่เมื่อมีพรรคพวกผู้ใหญ่ขอไว้ก็ยอมความกันไป สุดท้ายถอนฟ้อง และผมก็ลงประกาศขอขมาทางหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 7 วัน”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ตะเบรคและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

3.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกลบับ ระบุว่า เศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อธุรกิจของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เนื่องจากทุกขั้นตอนในกระบวนการเป็นต้นทุน โดยเฉพาะค่าจ้างพนักงานกับค่าจัดพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่สามารถให้ค่าจ้างพนักงานที่สูงตามวุฒิหรือตามความสามารถได้ ส่งผลให้ขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถอย่างแท้จริง ภาวะเศรษฐกิจถดถอยส่งผลต่อค่าโฆษณาซึ่งเป็นรายได้หลักของธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ตลาดโฆษณาในจังหวัดลำปาง เป็นตลาดที่แคบกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือเช่น เชียงใหม่และเชียงรายอยู่แล้ว ทำให้เจ้าของโฆษณาไม่สนใจเข้าพื้นที่โฆษณา หนังสือพิมพ์หลายฉบับต้องรับภาระขาดทุน เช่น หนังสือพิมพ์ “เอกราช” “ลำปางเศรษฐกิจ” “อาณาจักรเหนือ” และ “ประชาชน” หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เริ่มใหม่ แม้เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ หรือบุคลากรในกองบรรณาธิการ จะกว้างขวางในสังคม รู้จักคนมาก แต่ก็ไม่สามารถดึงโฆษณาจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับเดิมได้มากนัก เพราะความผูกพันของเจ้าของโฆษณากับผู้ประกอบการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเดิม หากเข้าพื้นที่โฆษณาในฉบับอื่นเพิ่มเติม ก็ต้องมั่นใจในผลสำเร็จของการโฆษณานั้น เพราะเป็นการเพิ่มต้นทุนของเจ้าของโฆษณา หากจะเข้าพื้นที่โฆษณาในฉบับอื่นโดยถอนโฆษณาจากฉบับเดิม เจ้าของโฆษณาอาจได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข่าวของผู้ประกอบการบางฉบับ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหลายฉบับจึงมีผลประกอบการเพียงเลี้ยงตัวเองได้เท่านั้น

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางอีกประการหนึ่งก็คือ ราคากระดาษและราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง ยิ่งแบกภาระต้นทุนในการผลิตมากขึ้น เนื่องจากไม่สามารถกำหนดราคาของการพิมพ์หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเองได้ หากโรงพิมพ์ที่รับพิมพ์งานขึ้นราคาก็ไม่สามารถต่อรองได้มากนัก ที่สำคัญคือเมื่อต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ผู้ประกอบการไม่สามารถขึ้นราคาอัตราค่าโฆษณาหรือราคาจำหน่ายหนังสือพิมพ์ได้ทันที แต่ต้องดู

ทิศทางแนวโน้มของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางหรือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับอื่นๆควบคู่กันไปด้วย
ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางหลายราย จึงเสนอให้รัฐบาลยื่นมือ
เข้ามาช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องการลดภาษีนำเข้ากระดาษและเครื่องจักรต่างๆ

“ผมยอมรับว่า ต้นทุนหนังสือพิมพ์มาจากกระดาษสูงมาก ถ้ารัฐบาลต้องการ
ส่งเสริมให้คนอ่านหนังสือพิมพ์ ควรลดภาษีหรือให้กระดาษเป็นสินค้าปลอดภาษี จะทำให้มี
ผู้สนใจอยากทำหนังสือพิมพ์มากขึ้น”

(ไพฑูรย์ สุขสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“เรื่องของเศรษฐกิจไม่ได้มีผลเฉพาะหนังสือพิมพ์ แต่มีผลต่อความอยู่รอดและค่า
ครองชีพของพนักงาน พอมีเรื่องภาวะเศรษฐกิจ เรื่องเงินเดือนของเราก็มีปัญหา เงินเดือนผู้บริหาร
รับทีหลัง ให้ลูกน้องก่อน พอผ่านไปทั้งเด็กทั้งผู้บริหารก็เริ่มมีปัญหา เรื่องเศรษฐกิจ เด็กจบ
ปริญญาตรีไปสมัครงานที่อื่นค่าจ้างสูงกว่าเรา น้ำมันแพง กระดาษแพงมันก็มีผลโดยตรง เด็กไป
มองเปรียบเทียบกับที่อื่น อยู่กับเราก็ไม่สนุก อยู่ได้ไม่นาน เราต้องฝึกใหม่เรื่อยๆ เขาทำงานเพื่อ
อยากเลี้ยงครอบครัว เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ไม่ได้อยากจะทำหนังสือพิมพ์ เราไม่ใช่ราชการ เขาเลยมี
ความรู้สึกไม่มั่นคง”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ตะเบรคและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“ผลกระทบต่อ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ จากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ
ตั้งแต่เรื่องคน เพราะการที่มีทุนจำกัด ทำให้ไม่สามารถจ้างพนักงานโดยเฉพาะคนทำตลาด ในอัตรา
เงินเดือนที่สูงมากพอ ดังนั้นด้วยภาวะเศรษฐกิจที่ฝืดทำให้คนทำตลาดไม่อยู่กับ ‘หนังสือพิมพ์
ประชาชน’ นอกจากนั้นเป็นเรื่องของการชะลอของโฆษณาที่เข้ามา”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“ถ้าเศรษฐกิจดี ข้าวของราคาไม่แพง ป่านนี้ผมคงสามารถออก ‘หนังสือพิมพ์
 สัญชาติไทย’ ได้อย่างต่อเนื่อง”

(พนมเทียน ไต้ศรี เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
 หนังสือพิมพ์สัญชาติไทย, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2550)

กล่าวโดยสรุปการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อการประกอบการ
 และความล้มเหลวอย่างมาก โดยเฉพาะราคากระดาษและราคาน้ำมัน ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น
 เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ได้เสนอให้รัฐบาลลดภาษีนำเข้ากระดาษ
 รวมทั้งการพัฒนาบทบาทของชมรมผู้สื่อข่าวในการสร้างอำนาจต่อรองกับหน่วยงานภาครัฐ
 นอกเหนือจากช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่นักข่าวแต่เพียงอย่างเดียว

3.4 ปัจจัยด้านสังคม

3.4.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ทั้ง 10 ฉบับ มีความ
 คิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง เปิดโอกาสให้ผู้อ่านและ
 ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนเรื่องราวต่างๆ ผ่านหนังสือพิมพ์
 ท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เช่น หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” “ลำปางนิวส์” และ “สะกิดข่าว” ก็นำเสนอจดหมาย
 ร้องทุกข์จากผู้อ่านที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมทั้งหนังสือพิมพ์
 ท้องถิ่นยังได้รับเบาะแสข่าวต่างๆ จากประชาชน เพื่อให้หนังสือพิมพ์ตรวจสอบ หาข้อมูลมา
 นำเสนอ หนังสือพิมพ์ก็มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลด้วย หนังสือพิมพ์ทุกฉบับเปิด
 คอลัมน์จดหมายร้องทุกข์ เช่น หนังสือพิมพ์ “ลำปางนิวส์” เปิดคอลัมน์ร้องทุกข์ทุกซักร้อยในหน้า 5
 หนังสือพิมพ์ “แมงมุม” เปิดคอลัมน์แนวร่วมแมงมุมในหน้า 2 เป็นต้น

หากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ไม่
 เหมาะสม หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยแสดงปฏิริยาสะท้อน
 กลับด้วยวิธีการต่างๆ ให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรับทราบและปรับปรุงแก้ไข หรือกรณีที่เขาเป็น
 ผู้เสียหาย หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในลำปางได้เปิดพื้นที่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ให้ประชาชนนำเสนอ
 ข้อมูลข่าวสารของชุมชนของตนเองได้อย่างสม่ำเสมอทั้งรูปแบบข่าว บทความ จดหมาย สก๊ิปข่าว
 สารคดี นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์ ยังเปิดพื้นที่ที่พระสงฆ์เขียนคอลัมน์ธรรมะ เปิด
 คอลัมน์สนามนักเขียนให้ประชาชนทั่วไปได้แสดงความสามารถด้วย

“‘ลำปางนิวส์’ ก็มีผิดพลาดนั้นนิตินี้หน่อยเหมือนกัน อย่างข่าวขโมยตู้บริจาคตั้งอยู่วัดจอมปิง นักข่าวเราตาพร่ำมัว จดบันทึกการแจ้งความ อ่านผิดว่าอยู่ข้างวัดพระธาตุ ลำปางหลวง โคนเลขชักรับ มัคทายกวัดพระธาตุลำปางหลวงโทรมาต่อว่าต่อขาน ก็ขอภัยชี้แจง ขำวกันไป เขาตัดพ้อว่า ‘ลำปางนิวส์’ ชอบเขียนเรื่องไม่ดีของวัดอยู่เรื่อย”

(ชาตรี ทาไชยวงศ์ เจ้าของและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2550)

“การมีส่วนร่วมนอกจากข่าวแล้ว ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ เปิดช่องทางให้เครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งบทความ บทกวีต่างๆ มาลง ทั้งนี้มีการจัดหลักสูตรสอนเครือข่ายภาคประชาชน หรือเทศบาล เพื่อให้สามารถส่งข่าวให้ผู้สื่อข่าวได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องสามารถนำไปลงข่าวได้”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกฉบับต้องการให้มีคอลัมนิสต์มาเขียนคอลัมน์ บทความ บทวิพากษ์ รายงานพิเศษให้มากขึ้น เพราะบุคลากรในกองบรรณาธิการมีจำกัด ไม่สามารถใช้เวลามาเขียนได้ รวมทั้งอาจไม่รู้ลึก รู้จริงในบางเรื่อง โดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจ หากมีผู้รู้ลึก รู้จริงมาเขียน จะทำให้น่าสนใจมากกว่า

เนื่องจากว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีพื้นที่จำหน่ายเฉพาะกลุ่มมากกว่า หนังสือพิมพ์ระดับชาติ ดังนั้นการเปิดพื้นที่ให้คนในท้องถิ่นก็เท่ากับว่าเป็นหนังสือพิมพ์ของท้องถิ่นนั้นจริงๆ ยิ่งจะต้องให้ความสำคัญกับความเดือดร้อนของคนในท้องถิ่น เพียงแต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกข่าวที่จะนำเสนอได้ เพราะในทางปฏิบัติตามกระบวนการในการทำงานคงเป็นไปได้ยาก เพราะหาข้อยุติยาก ต้องเป็นหน้าที่ของกองบรรณาธิการมากกว่า นอกจากนี้ยังผูกโยงไปถึงเรื่องความรับผิดชอบในการนำเสนอด้วย ทั้งทางแพ่งและทางอาญา หากปล่อยให้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ไปละเมิดบุคคลอื่น

นอกจากนี้ผลการศึกษาระบุว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเป็นเจ้าของได้โดยการขายหุ้นให้กับผู้ที่สนใจ เพราะคงเป็นเรื่องยากที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนเป็นผู้ถือหุ้นในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เนื่องจากว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่ได้เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ บางฉบับมีพนักงานน้อย การลงทุนจึงมีความเสี่ยง ประชาชนอาจไม่

ลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการของผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ส่วนใหญ่ก็อยู่ในสภาพทรงตัวอย่างนี้มาโดยตลอด การที่จะหวังพัฒนาให้เป็นเชิงธุรกิจคงทำได้ยาก

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นของเจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในลักษณะต่างๆ พบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้ง 10 ฉบับ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในประเด็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนเรื่องต่างๆ ได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงปฏิกิริยาสะท้อนกลับด้วยวิธีการต่างๆ ในกรณีที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมและหนังสือพิมพ์เปิดพื้นที่ในหน้าหนังสือพิมพ์ให้ประชาชนสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารในชุมชนของตนเองได้อย่างสม่ำเสมอ

3.4.2 ด้านผู้อ่าน

ผู้อ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง มีกลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่จะสนใจเปิดรับข่าวสารที่เป็นข่าวเหตุการณ์ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวกระทำอนาจาร เป็นต้น ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหลายฉบับ ทั้งหนังสือพิมพ์ “แมงมุม” “ลำปางนิวส์” “เอกราช” และ “อาณาจักรเหนือ” จึงเน้นการนำเสนอข่าวเหล่านี้ ดังนั้นผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์บางฉบับภายหลังจากประกอบการมาระยะหนึ่งได้ปรับเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อลดการแข่งขันด้านการตลาดซึ่งมีหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ นำเสนอในลักษณะเดียวกันอยู่แล้ว จึงปรับรูปแบบเนื้อหาการนำเสนอเพื่อตอบสนองผู้อ่านอีกกลุ่มหนึ่ง เช่น หนังสือพิมพ์ “ลานนาโพสต์” เน้นกลุ่มผู้อ่านเป็นชนระดับกลางขึ้นไป ได้ปรับรูปแบบเนื้อหาโดยเน้นข่าวสารด้านการเมืองและสังคมเป็นหลัก หนังสือพิมพ์ “ลำปางเศรษฐกิจ” นอกจากปรับกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้อ่านที่สนใจข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวแล้ว ยังเปลี่ยนแปลงพื้นที่จำหน่ายจากทั้งจังหวัดมาเน้นหนักที่ 4 อำเภอ ซึ่งมีศักยภาพในการซื้อและเช่าพื้นที่โฆษณา หนังสือพิมพ์ “ประชาชน” และ “สัญญาชาติไทย” กลุ่มผู้อ่านเป็นภาคประชาสังคม กลุ่มพลังมวลชน สมาชิกชมรม สโมสรต่างๆ เน้นเนื้อหาในเรื่องของการพัฒนาชุมชน กิจกรรม ผลการดำเนินงานของชมรม องค์กรต่างๆ ทั้งยังปรับเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดลำปางให้มากที่สุด เพื่อสนองตอบความสนใจของผู้อ่านที่ติดตามข่าวสารในท้องถิ่นของตน นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ “สะกิดข่าว” และ “ตะเอบเรค” ยังได้ขยายฐานผู้อ่านไปยังต่างจังหวัดด้วย

“หนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์’ เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนว่าเป็นคนระดับกลางขึ้นไปที่มีการศึกษา ไม่ใช่ระดับชาวบ้าน เพราะระยะหลัง ผู้ส่งโฆษณาหนังสือพิมพ์จะเลือกส่งโฆษณา ไม่ได้หว่านไปทั่วเหมือนก่อน รู้ถึงกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง ‘ลานนาโพสต์’ เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับที่สองที่คนลำปางจะซื้ออ่าน คือผู้อ่านซื้อหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่ตนเองชอบ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีกหนึ่งเล่ม ซึ่งส่วนใหญ่ที่มีอยู่เน้นข่าวเหตุการณ์หรือข่าวอาชญากรรม แต่หากต้องการความแปลกใหม่ ต้องการการนำเสนอข่าวด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เราคาดหวังว่าประชาชนจะหันมาให้ความสนใจ ‘ลานนาโพสต์’ ”

(ไพฑูรย์ สุขสุข บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,
สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“กลุ่มเป้าหมายของ ‘หนังสือพิมพ์ประชาชน’ ในกลุ่มคนอ่าน คือกลุ่มเครือข่ายประชาชนเช่น NGO คือพวกเสฟข้อมูล กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเครือข่ายสุขภาพที่สนใจเรื่องข้อมูล ส่วนชาวบ้านอย่างแม่ค้าในตลาดนี้จะไม่อ่านเลย ยกเว้นมีข่าวที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาขึ้นหน้าหนึ่ง อย่างเช่น ข่าวตำรวจจราจร ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเขา ก็จะไปซื้ออ่าน”

(ศษากานต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“กลุ่มผู้อ่านของ หนังสือพิมพ์ ‘ลำปางเศรษฐกิจ’ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับนักธุรกิจ ผมพยายามแนะนำนักธุรกิจต่างอำเภอ ผมคิดว่าฉบับอื่นไม่มีอย่างนี้ ผมว่าของผมหวันดีสิน หนังสือพิมพ์หลายฉบับจึงความเด่นของข่าวหน้าหนึ่ง ข้างในเหมือนกันหมด อำเภอสาได้ ผู้คนรู้จัก แต่ ‘ลำปางเศรษฐกิจ’ ผมเน้นการวางเพื่อให้คนรู้จักและลงโฆษณาจากห้างร้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างๆ แต่ต้องทำให้เกิดความต่อเนื่อง ไม่ให้ขาดหายไป ผู้ว่าราชการจังหวัดยังให้คนโทรมาขอข้อมูล เพราะอยากรู้ความรู้สึกของคนต่างอำเภอในเรื่องต่างๆ ที่ฉบับอื่นไม่มี”

(ทองศักดิ์ ดุลยพิทักษ์ เจ้าของ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ลำปางเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2550)

3.4.3 ด้านเทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมีผลต่อการดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในด้านดีคือ ช่วยให้เพิ่มศักยภาพในการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร ทำให้ประหยัดเวลา มีความรวดเร็วในการรับส่งข้อมูลข่าวสาร ลดต้นทุนในการผลิต ทำให้ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง พยายามจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยี ลดปัญหาในการขาดแคลนบุคลากรไปได้บ้าง อย่างไรก็ตามการที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ต้องมีการปรับตัว พัฒนาตามให้ทัน ซึ่งอาจต้องใช้งบประมาณสูง ในเรื่องของศักยภาพของบุคลากรส่วนใหญ่จะไม่ใช่เป็นปัญหามากนัก เพราะผู้ประกอบการคัดเลือกคนเข้ามาตามความรู้ ความสามารถ ผู้สื่อข่าวแต่ละคนจึงสามารถทำหน้าที่ได้หลายอย่าง ยกเว้นหนังสือพิมพ์บางฉบับที่บุคลากรน้อยแต่บรรณาธิการยังไม่มีควมถนัดในการใช้เทคโนโลยี ผู้สื่อข่าวบางคนซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวมานาน ยังประสบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีเช่นกัน ภาระหน้าที่จึงอยู่ที่พนักงานเรียงพิมพ์

เจ้าของ ผู้อำนวยการ หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ทั้ง 10 ฉบับระบุว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ในส่วนของการมีหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การจัดรายการเล่าข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แต่น่าจะส่งผลกระทบด้านลบต่อหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมากกว่า การขยายตัวของเคเบิลทีวีท้องถิ่นกับวิทยุชุมชนที่มีมากขึ้น กลับเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพราะกลุ่มเป้าหมายที่ให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกับธุรกิจเคเบิลทีวีกับวิทยุชุมชน เพราะมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะคล้ายหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แต่ได้เปรียบที่การนำเสนอข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์มากกว่า

“สิ่งที่อยู่ในใจผมที่อยากทำ นอกจากทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับนี้เป็นหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแล้ว ผมยังอยากพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ผมให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี ‘ลานนาโพสต์’ มีคอมพิวเตอร์ทั้งพีซี ทั้งแมคอินทอช 7 เครื่อง ติดตั้งระบบแลนหมดเลย ยิงตอนนี้แมคอินทอชไม่แพงแค่30,000บาท เป็นแค่การลงทุนครั้งแรกถั่งดิจิดัล ผมก็นำมาใช้เป็นแห่งแรก ผมคิดว่าวันนี้ต้นทุนด้านบุคลากรไม่สูง ทำหนังสือพิมพ์มีแค่ 4-5 คนก็พอแล้ว เพราะเรามีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ต้นทุนอุปกรณ์ก็หมดไป เพราะแค่ลงทุนครั้งแรก อาจมีค่าเสื่อม ค่าซ่อมแซมบ้าง”

(สุรศักดิ์ ภัคดี เจ้าของและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์,

สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2549)

“การพัฒนาทางเทคโนโลยีส่งผลในเชิงบวกต่อการทำธุรกิจ ‘หนังสือพิมพ์ เดอะเบรค’ และ ‘อาณาจักรเหนือ’ เพราะทีมงานมีการปรับตัวให้ทันเทคโนโลยีเหล่านี้ ผมคิดว่า คนเล่นอินเทอร์เน็ตไม่ใช่คนส่วนใหญ่ของประเทศ และกลุ่มเป้าหมายของ ‘เดอะเบรค’ ก็ไม่ใช่วัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มคนที่สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ดังนั้นสามารถนำข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตมาเผยแพร่ต่อได้ โดยบอกที่มาของเว็บไซต์ให้ชัดเจน”

(นเรศ ดวงไชย เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์เดอะเบรคและหนังสือพิมพ์อาณาจักรเหนือ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“ผมว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง เดิมนี่ข่าวส่วนกลางมันเร็ว มี SMS แจ้งข่าว อย่างข่าว TV ออกแต่เช้า ข่าววันใหม่อย่างนี้ รายการเล่าข่าวมีอยู่ตลอด ตี 4 ตี 5 ข่าวเที่ยง แม้คำไม่ต้องอ่านเลย ดูข่าวอย่างเดียว แต่ผมว่าน่าจะเป็นดีสำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เมื่อก่อนการคมนาคมสะดวก รถส่งหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมาถึงจังหวัดเราเร็วมาก แต่เดิมนี่ไม่ส่งผลกระทบเลย ผมคิดว่าคนอ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลางลดลงด้วยซ้ำไป ตั้งแต่มีรายการเล่าข่าวทางสถานีโทรทัศน์ ถ้าเป็นเรื่องการส่งข่าวถึงสำนักพิมพ์ ผมว่าดีขึ้นเร็วขึ้น แต่ถ้าข่าวทางอินเทอร์เน็ต ผมไม่เห็นเป็นอะไรมาก เพราะกลุ่มเป้าหมายของเราคือชาวบ้าน”

(พันธ์ดี วชิระญาณวิทย์ เจ้าของและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์แมงมุม, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2550)

“เทคโนโลยีมีผลดีต่อการทำหนังสือพิมพ์ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ‘ประชาชน’ ทุกคนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์ข่าวได้ เป็นการลดต้นทุนจ้างพนักงานพิมพ์ และใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล และการส่งข่าวสารต่างๆ”

(ศชาکانต์ แก้วแพร่ เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ประชาชน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“ความเจริญด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากตั้งแต่เบิ้ลทีวี วิทยุชุมชน ข่าวเหตุการณ์ต่างๆ ถูกนำเสนอในทันทีทันใด เพราะคนที่ดูที่ฟังข่าวเป็นกลุ่มคนที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นคนที่สนใจข่าวสารบ้านเมือง ถ้าเราเน้นอาชญากรรม ข่าวเหตุการณ์ขายไม่ได้ เพราะโทรทัศน์วิทยุลงไปหมดแล้ว เราจึงต้องเน้นข่าวในเชิงวิเคราะห์เจาะลึกมากขึ้น เช่น ข่าวการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การทุจริตคอร์รัปชัน”

(อัครินทร์ พิษณุกุล เจ้าของ และบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์เอกราช, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2549)

กล่าวโดยสรุปการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ทั้งด้านบวกและผลลบ กล่าวคือด้านบวก หนังสือพิมพ์สามารถนำเสนอข่าวสาร รับส่งข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ส่วนด้านลบคือการแข่งขันจากสื่ออื่นๆ เช่น วิทยุชุมชน เคเบิลทีวีท้องถิ่น ที่เน้นการนำเสนอข่าวสารในลักษณะเดียวกัน แต่มีความได้เปรียบที่นำเสนอก่อนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จึงจำเป็นที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องนำเสนอข่าวสารในเชิงวิเคราะห์เจาะลึกมากขึ้น